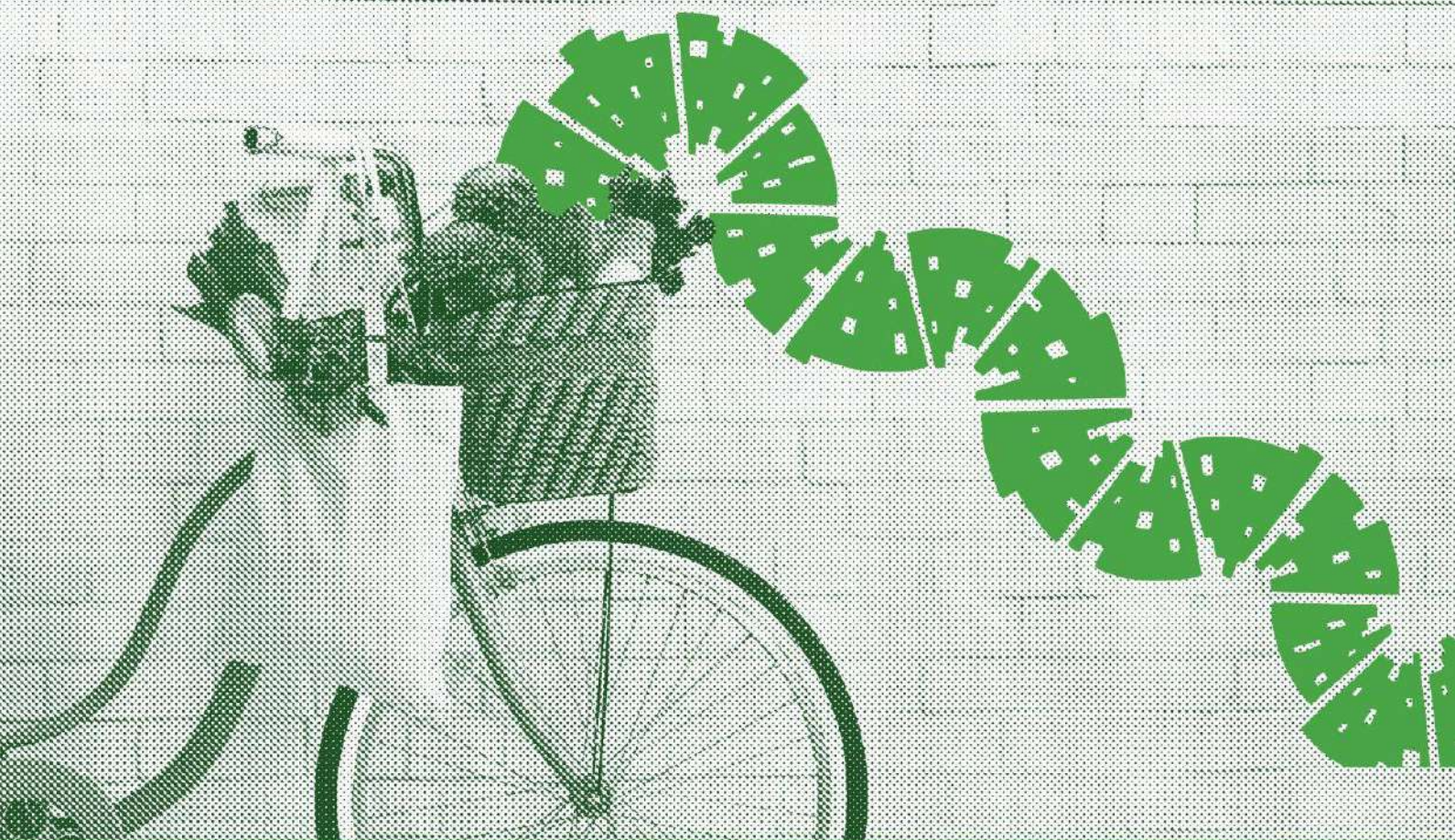

cercle
transició
ecosocial

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

CERCLE TRANSICIÓ ECOSOCIAL

21/
22

coòpolis
Ateneu Cooperatiu de Barcelona

ÍNDEX

1.	<u>Introducció</u>	5
1.1.	Objectius específics	
1.1.1.	Línia estratègica transició energètica	
1.1.2.	Línia estratègica habitatge	
1.2.	Entitats agregades	
1.2.1.	Entitats promotores	
1.2.2.	Entitats participants	
1.3.	Resum d'actuacions del cercle	
2.	<u>Servei de mapatge i diagnosi</u>	18
2.1.	Introducció	
2.2.	Elaboració d'un catàleg de bones pràctiques	
2.3.	Reptes de futur	
3.	<u>Servei de Divulgació, sensibilització i generació de coneixement</u>	23
3.1.	Introducció	
3.2.	Campanya de comunicació i difusió a col·lectius d'especial atenció	
3.3.	Accions per a la creació de les diferents classes de cooperatives, com ara concursos de projectes cooperatius i accions a mida segons les necessitats de les persones participant	
3.4.	Organització de tallers de sensibilització o dinamització destinats a persones emprenedores interessades en la fórmula cooperativa	
3.5.	Diagnosi sobre les mancances i les oportunitats socioeconòmiques del territori/sector i elaboració d'una proposta bàsica de treball per posar en marxa el projecte	
3.6.	Organització de sessions per al disseny d'estratègies vinculades al creixement d'entitats de l'economia social i cooperativa	
3.7.	Sessions col·lectives i d'acompanyament expert individual	
3.8.	Reptes de futur	
4.	<u>Servei de Formació per a la promoció, creació i consolidació de cooperatives i projectes de l'ESS</u>	50
4.1.	Introducció	
4.2.	Acompanyament expert	
4.2.1.	Assessorament individual a mida a associacions o empreses per a la creació o la transformació en cooperativa	

- 4.2.2. Assessorament individual i grupal per a la constitució de grups de treball intercooperatiu sectorial, grups de persones consumidores, etc.
- 4.3. Tallers de sensibilització o dinamització destinats al teixit associatiu i a les empreses per donar a conèixer la fórmula cooperativa com a opció
- 4.4. Tallers de sensibilització o dinamització adreçats a professionals que de manera estratègica s'agrupen per prestar serveis conjuntament
- 4.5. Reptes de futur
- 5. Servei d'Acompanyament per la creació i consolidació de cooperatives i projectes de l'ESS. 66**
 - 5.1. Introducció
 - 5.2. Accions concretes
 - 5.2.1. Projectes i acompanyaments
 - 5.2.2. Accions de sensibilització o dinamització
 - 5.3. Reptes de futur
- 6. Servei de Facilitació de la Intercooperació, treball en xarxa i dinamització territorial. 76**
 - 6.1. Introducció
 - 6.2. Accions d'intercooperació
 - 6.3. Intercooperació dins de la XAC
- 7. Conclusions 79**

01

INTRODUCCIÓ

01. INTRODUCCIÓ

El concepte de transició ecosocial s'ha referit, en la darrera dècada, als esforços dels moviments socials, la recerca i les polítiques públiques per promoure¹ la transformació de les societats humanes i les seves economies cap a models econòmics socialment i ecològicament justos. Es tracta d'una estratègia necessàriament complexa, que pretén fer front a una crisi global caracteritzada per una dimensió eminentment ecològica (crisi energètica, emergència climàtica, crisi alimentària, pèrdua de biodiversitat...) però també per una vessant indistricablement socioeconòmica. Doncs el deteriorament planetari – “el col·lapse ecològic i social” – es troba íntimament relacionat amb el model de desenvolupament econòmic capitalista i els seus patrons productius i de consum insostenibles²

La interrelació entre un model extractivista hegemònic i el col·lapse ecosocial assenyalava que, per fer front a la crisi, no són suficients les “tecnologies eco-eficients”, ni serveixen fugides cap endavant com el “capitalisme verd”, que encobreix la mercantilització generalitzada de béns naturals. Per contra, els canvis estructurals esdevenen imprescindibles per preservar la vida digna al planeta. Així doncs, la transició ecosocial ha d'incorporar la construcció pràctica d'un nou paradigma econòmic que conjugui simultàniament objectius de justícia social, sostenibilitat ecològica i democràcia econòmica³.

Entre les diferents estratègies de transició ecosocial, que van del New Green Deal al Decreixement, l'Economia Social i Solidària s'erigeix en un àmbit econòmic que

¹ Aila-Leena Matthies, Kati Närhi (2019). The Ecosocial Transition of Societies. The contribution of social work and social policy. Routledge.

² Naredo, J. M. (2010). Raíces económicas del deterioro ecológico y social: Más allá de los dogmas (2a ed. actualizada). Madrid: Siglo XXI.

³ Prats, F., Herrero, Y. i Torrejo, A (2017). La Gran Encrucijada: sobre la crisis ecosocial y el cambio de ciclo histórico. Libros en Acción.

pot implementar, de forma democràtica, la Transició Ecosocial, a partir d'impulsar un tipus d'activitat econòmica que transformi el model productiu des del paradigma de la sostenibilitat social i ambiental. Entre d'altres, per desplegar a) una transició energètica renovable centrada en l'autogeneració, l'autosuficiència i la producció descentralitzada; b) una mobilitat i logística sostenible, assequible i no contaminant, c) una transició agroecològica cap a la plena sobirania alimentària i d) replantejant l'urbanisme i la construcció cap a formes d'eficiència arquitectònica i models cooperatius d'habitatge.

El Cercle de Transició Ecosocial de Coòpolis s'ha centrat al llarg del 2021-2022, en promoure el cooperativisme relacionat-lo amb la transició energètica i l'habitatge cooperatiu, col·laborant amb el Cercle de Consum, que adreça moltes de les altres qüestions plantejades (agroecologia, alimentació, transport...).

En l'actual situació d'Emergència Climàtica, les ciutats tenen un paper clau pel que fa al replantejament de necessitats, usos de recursos i gestió democràtica per tal d'avançar cap a un model urbà i de país més sostenible. En l'actual situació d'Emergència Climàtica, les ciutats tenen un paper clau pel que fa al replantejament de necessitats, usos de recursos i gestió democràtica per tal d'avançar cap a un model urbà i de país més sostenible. A les ciutats, i en especial a la ciutat de Barcelona, el medi construït té un pes específic pel que fa als usos de recursos, i en especial als usos energètics. En concret, els habitatges ofereixen la possibilitat de transformació i millora tant pel que fa a infraestructures com al canvi social necessari. En aquest context de ciutats en transició, la crisi post Covid-19 ha agreujat encara més les desigualtats socials, dificultant l'accés a drets bàsics com l'habitatge o els subministraments bàsics. El cercle de Transició Ecosocial dóna resposta a la necessitat de construir propostes des de l'ESS que cobreixen aquestes necessitats bàsiques des de perspectives no mercantilistes, empoderades i que tenen la sostenibilitat (ambiental, econòmica i social) com a element transversal. En aquest sentit, projectes en vies de consolidació i creixement, com La Dinamo i Sostre Cívica, lideren, juntament amb Batec, un espai de nova creació, aquest cercle on, a partir de l'experiència exitosa de l'any 2020-2021, s'enforteixen aliances entre habitatge cooperatiu i sobirania energètica, per donar continuïtat a plans d'acció conjunts a mig termini.

1.1. Objectius específics

Tot seguit es recullen les dos grans línies estratègiques del cercle: transició energètica i habitatge cooperatiu. Es presenten les noves línies que passen per intercooperació i innovació, així com línies de consolidació i enfortiment sectorial.

Línia estratègica transició energètica

En el context actual de crisi ecosocial, agreujat per la crisi sanitària i de recessió econòmica, i els seus impactes tant locals com globals, el sector de la transició ecosocial, i en especial de la transició energètica, està cridat a ser revulsiu per a la reactivació econòmica, alhora que es fa front a la Crisi Climàtica. En aquest context, són molts els fons mobilitzats i interessos creuats, en el que les empreses de l'Oligopoli energètic treballen per acaparar els recursos disponibles imposant una transició que canviï de tecnologies sense canviar el sistema, energètic, econòmic i social.

La línia estratègica de transició energètica pretén donar resposta a la demanda d'alternatives per una transició energètica justa, sostenible i democràtica, impulsada des de l'ESS i que pugui esdevenir hegemònica. Les activitats plantejades en aquesta línia pretenen enfortir i articular el sector de la transició energètica en l'àmbit cooperatiu, partint des de la intercooperació, comptant amb actors diversos, i amb el lideratge de BATEC, el pol cooperatiu per la transició energètica. BATEC és un conjunt de cooperatives del sector de la transició energètica justa que pretén facilitar i potenciar l'articulació sectorial per avançar cap un model energètic (i social) veritablement just.

D'aquesta manera es pretenen oferir serveis d'acompanyament per a la creació de cooperatives en l'àmbit de la transició energètica, especialment les comunitats energètiques, enfortir i articular el sector per poder donar resposta a les demandes creixents de la ciutadania, les administracions i l'ESS, obrir finestres cap a la innovació i l'accés al finançament, enfortint l'ESS i evitant l'acaparament de recursos per part de l'Oligopoli.

Línia estratègica habitatge

Garantir **el dret a un habitatge digne i adequat per a totes les persones és un dels grans reptes col·lectius que afrontem com a societat**. Així mateix, aquest repte hauria d'anar vinculat a la transició cap a un model econòmic i social que posi al centre la cura de les persones i del medi ambient. En aquest marc, des del moviment cooperatiu i de l'Economia Social i Solidària a Catalunya, **al llarg dels darrers deu anys s'està impulsant amb força el model d'habitatge en cessió d'ús com a via cooperativa al dret a l'habitatge**.

En aquest sentit, l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús és un àmbit que requereix d'un desenvolupament complex, lent i liderat per les persones que el promouen. Canviant així, les regles del joc que plantegen els models d'accés a l'habitatge convencionals en els que les persones no participen ni en la provisió, ni en la distribució ni en el finançament de l'habitatge. Alhora, és un model que té un elevat impacte socioeconòmic i és estratègic en el marc de l'economia social i solidària.

A la vegada aquest encara no gaudeix d'un marc de polítiques públiques de suport sòlid ni ha desenvolupat encara des del propi sector suficients instruments i iniciatives que faciliti el seu desenvolupament a partir del coneixement i experiències de les primeres iniciatives, ja en fase de convivència des de 2018.

Tot i això, la ciutat de Barcelona és on aquest té un grau de creixement més elevat respecte la resta del país, tant per número de projectes i la seva proximitat, com per l'avenç d'alguns d'ells (entre altres per la política de cessió de sòl de l'ajuntament de la ciutat que suposa una oportunitat potencial important). Tot i això, hi ha una mancança d'actuacions estratègiques de d'impuls del model i consolidació i enfortiment del sector, i de foment de la seva intercooperació, que tinguin un efecte tractor amb nous projectes a la ciutat però també per la resta del país.

El pla de treball plantejat en l'àmbit de l'habitatge es divideix en 2 línies estratègiques:

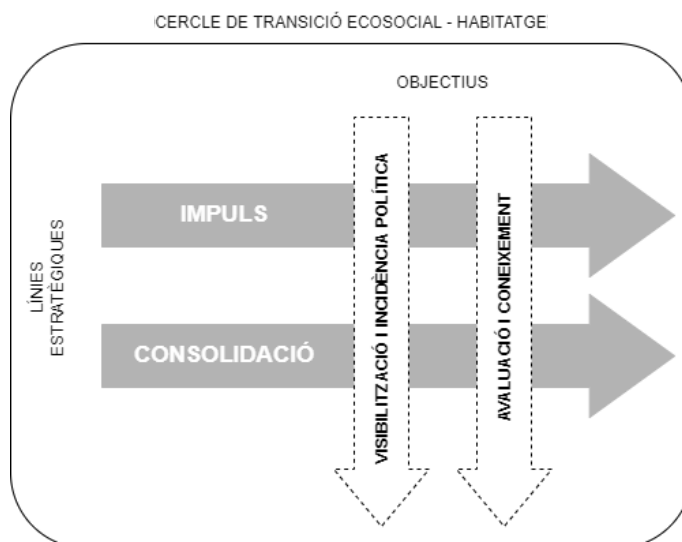
- **Impuls del model:** Plantegem aquesta línia estratègica amb la voluntat de continuar impulsant el model acompanyant i assessorant a les persones o grups que s'estan iniciant en l'habitatge cooperatiu en cessió

d'ús. L'objectiu és facilitar i assessorar als grups inicials en les seves primeres passes, facilitant i compartint les eines i els aprenentatges existents. Entenem que Coòpolis ha de ser un punt de referència per aquests i s'han de generar els materials i els espais necessaris perquè això passi. D'aquesta manera impulsem el creixement del sector posant l'èmfasi en la fase d'aproximació.

- **Consolidació del sector:**

L'objectiu és enfortir i potenciar el sector de l'habitatge cooperatiu. En primer lloc, cal continuar aprofundint en la situació i el context actual en el que es troben els projectes en

termes d'assequibilitat i inclusivitat per acostar el model a més sectors de la població. Per altra banda, també es planteja la necessitat de consolidar els projectes ja existents per garantir la seva viabilitat i estabilitat dins el sector. Facilitant eines als projectes i emmirallant-nos amb altres llocs del món.

En aquest sentit, es proposa treballar les línies estratègiques identificant 3 grans objectius:

- 1) Visibilitzar el model
- 2) Conèixer i avaluar el model i les experiències existents Catalunya i la resta del món
- 3) Incidir políticament per fer el model més assequible i inclusiu.

Els objectius específics plantejats són els següents:

- Donar a conèixer el model com a alternativa d'accés a l'habitatge des d'una mirada transformadora i amb voluntat de transitar cap a un model

sostenible i respectuós amb les necessitats vitals de les persones i del seu entorn

- Generar un marc de polítiques públiques de suport al model que afavoreixi l'assequibilitat i en garanteixi la funció social de manera indefinida
- Crear estratègies d'intercooperació i acompanyament que afavoreixin iniciatives conjuntes de proximitat, l'impuls d'eines i recursos així com la resolució de problemàtiques específiques compartides
- Fomentar el coneixement dels projectes existents a la ciutat i el model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús per l'impuls de nous projectes

1.2. Entitats agregades:

Entitats promotores:

Per la línia estratègica de transició energètica:

Batec

És un projecte d'intercooperació socioeconòmica d'entitats cooperatives i associatives, que treballa des de Barcelona per ser un referent en la transició energètica cap a un model sostenible, just i democràtic promogut des de l'àmbit de l'ESS.

Entenem per un model energètic sostenible, aquell que està basat en el respecte al medi ambient, la justícia social i la democràcia econòmica; peces clau que formen part d'un canvi social integral que cerca garantir un equilibri natura-societat. On el decreixement i la reducció de la demanda en primera instància, i posteriorment, l'aportació d'energies renovables distribuïdes amb gestió i participació local que ens aportin sobirania energètica en són els motors principals.

Són sòcies fundadores de BATEC, pol cooperatiu per la transició energètica SCCL: Azimut360, Aiguasol, Lacol, Societat Orgànica, Associació Serveis Bàsics Autònoms (SEBA) i, com a col·laboradora, La Ciutat Invisible.

Per la línia estratègica d'habitatge:

Sostre Cívic

L'Associació Sostre Cívic treballa en la promoció i divulgació d'alternatives d'accés a l'hàbitat basades en models del bé comú, assequible i no especulatiu, i específicament en el model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús. L'entitat, que va néixer fa més de 18 anys, actualment compta amb més de 1.100 persones sòcies i ha esdevingut una de les entitats de referència en l'àmbit de la difusió i la promoció del cooperativisme d'habitatge en cessió d'ús. Des de 2010, sis anys després de la seva creació, es constitueix la cooperativa homònima en copsar la necessitat de tenir una entitat jurídica que permeti la promoció dels primers projectes d'habitatge cooperatiu, que actualment gestiona 18 projectes (8 ja en convivència amb més de 100 habitatges) en diferents fases de promoció. Com associació, les principals línies d'activitat són la divulgació del model mitjançant l'organització i participació en xerrades, jornades, fires i altres activitats de difusió, elaboració i divulgació de materials; el suport, assessorament i acompanyament a persones que volen treballar per impulsar el model d'habitatge en cessió d'ús; i du a terme una incidència política per avançar en el reconeixement d'aquest model d'accés i tinença d'habitatge en el marc legal actual. Els principals espais de participació per vehicular la feina d'incidència són la sectorial d'habitatge de la XES i la secció de secció d'ús de la Federació de Cooperatives d'habitatge de Catalunya. A tots dos espais l'associació ha format part activa de la seva creació. Sostre Cívic ha participat en diferents edicions de Coòpolis com a entitat agrupada des de 2017.

La Dinamo

La Dinamo Fundació neix al 2016 de la mà dels equips tècnics que duen a terme el projecte de la cooperativa d'habitatges en règim de cessió d'ús Habitatges La Borda, amb la voluntat d'estendre el model pel conjunt del territori català i fer de la cessió d'ús una alternativa viable, practicable i reproduïble als procediments habituals d'accés a un habitatge. Des de la seva constitució, ha participat en projectes singulars amb La Borda i amb d'altres entitats, i en l'actualitat acompanya a 11 promocions repartides pel territori nacional, així com a diferents grups que es troben en fases embrionàries del seu projecte.

Realitza accions dirigides a la divulgació del model amb l'objectiu d'estendre el coneixement per tot el territori. Ha dut a terme recerca i propostes de modificació

del marc normatiu, fiscal i legal que afecta al cooperativisme d'ús d'habitatge, i ha editat nombrosos materials de referència tant pel públic general com per administracions públiques. Des de La Dinamo s'ha impulsat en la creació i es participa a la Sectorial d'Habitatge Cooperatiu de la Xarxa d'Economia Social i Solidària des de 2018.

Entitats participants:

Holon

Holon SCCL és un col·lectiu de disseny donant forma a l'experiència quotidiana de les transicions eco-socials. Des de cooperatives, associacions i fundacions sense ànim de lucre transformant sectors com l'habitatge o l'energia, passant per pimes locals explorant l'economia circular a programes de les Nacions Unides o corporacions internacionals definint com encaixa la sostenibilitat amb empreses del seu volum. Existeix per contribuir a que aquestes organitzacions siguin el nou normal a través del disseny. De l'experiència a l'ecosistema, dona forma al dia a dia de les transicions.

Aiguasol

Enginyeria energètica que ofereix serveis d'enginyeria, consultoria i recerca, promovent solucions innovadores que permetin reduir l'impacte associat al consum d'energia. Una organització amb una voluntat transformadora que aposta per la responsabilitat social, la innovació, la formació i la qualitat. La seva independència i el més alt rigor científic els ha atorgat una reconeguda posició d'objectivitat i neutralitat dins els sectors de l'edificació i les energies renovables.

1.3. Resum d'actuacions del cercle

a. Cronograma d'accions (llistat d'accions amb data i línia estratègica)

Data	Nom acció
Habitatge	
(2021-2022)	Campanya Guanyem Terreny a l'Especulació
(2021-2022)	Observatori habitatge cooperatiu a la ciutat "Llargavista"
(2021-2022)	Estudi Inclusivitat en el Model d'Habitatge Cooperatiu
(2021-2022)	Cicle d'acompanyament a projectes en el disseny dels serveis comuns - 24 de març: Aproximació al disseny de serveis - 12 de maig: Recorregut de tot el procés de disseny d'un servei - 6 d'octubre: Taller aplicat al servei de bugaderia - 10 de novembre: Taller aplicat al servei de cuina-sala-menjador
(2021-2022)	Diverses sessions d'acompanyament individual
(26/11/2021)	Visita guiada a Princesa 49
(28/01/2022)	Visita a l'obra del Projecte d'Habitatge Cooperatiu Cirerers
(09/04/2022)	Sessió divulgativa: Projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús en sòl privat
(12/04/2022)	Trobada catalana i estatal de grups d'habitatge cooperatiu a Barcelona
(10/05/2022)	Jornada internacional: Nous models de convivència en l'habitatge cooperatiu - Taula rodona: oportunitats a nivell normatiu per l'extensió de nous models d'habitatge - Sessió: Com és la vida en un clúster?

(03/06/2022)	Visita guiada a La Borda
(15/06/2022)	Sessió de formació: Comptadors únics elèctrics en l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús
(01/07/2022)	Sessió de divulgació de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús
(05/07/2022)	Visita guiada a La Diversa
(13/09/2022)	Formació: Com fer més habitatge cooperatiu. Mecanismes de col·laboració públic-cooperativa a Barcelona
(20/09/2022)	Sessió: Reptes del col·lectiu de diversitat intel·lectual en l'habitatge cooperatiu
(20/09/2022)	Sessió: Habitatge cooperatiu en cessió d'ús per a persones grans
(29/09/2022)	Sessió de formació: Marc legal de l'habitatge cooperatiu. Actualitat, canvis i reptes.
(29/09/2022)	Sessió divulgativa: Què és el model d'habitatge cooperatiu?
(05/10/2022)	Sessió tècnica: Mecanismes per impulsar projectes d'habitatge cooperatiu des dels ajuntaments
(05/10/2022)	Formació: Habitatge Cooperatiu: Urbanisme i cerca de patrimoni
(13/10/2022)	Sessió de treball: Experiències col·lectives per l'accés a l'habitatge. Reptes i oportunitats del model d'habitatge cooperatiu
(19/10/2022)	Sessió de divulgació: Innovació en energies renovables en l'habitatge cooperatiu
(23/10/2022)	II Jornada d'aprenentatges comunitaris de l'habitatge cooperatiu: És temps de cures

Energia	
(2021-2022)	Recull de pràctiques transformadores: Som Comunitat Energètica (Cíclica) i JoinEnergy (Aiguasol)
(07/07/2022)	Sessió 1: Comunitats de Recursos
(12/07/2022)	Visita a Comunitat Energètica La Bordeta
(12/07/2022)	Energia - Trobada Projectes Singulares i Ateneus Cooperatius
(14/07/2022)	Sessió 2: Comunitats Hídriques
(21/07/2022)	Sessió 3: Comunitats de Mobilitat Sostenible
(26/07/2022)	Encuentro Comunidades Energéticas - CE Implementa 2022
(26/07/2022)	Visita a Comunitat Energètica Guinardó
(28/07/2022)	Sessió 4: Comunitats de Residus
(12/09/2022)	Programa Comunitats Energètiques Implementa - Catalunya
(15/09/2022)	Sessió 5: Comunitats de Cures
(22/09/2022)	Sessió 6: Comunitats Energètiques
(14/10/2022)	Pensem el nou Observatori de l'Energia

Energia i habitatge

INDICADORS 2021–2022

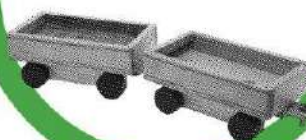
861

participants

11

acompanyaments

8

Insercions laborals

14

formacions

16

activitats de
sensibilització

02

SERVEI 1: DIAGNOSI I MAPEIG

02. SERVEI 1: DIAGNOSI I MAPEIG

2.1. Introducció

El servei de Diagnosi i Mapeig ha estat coordinat de manera centralitzada per Coòpolis, ateneu central, amb el que s'ha col·laborat des dels cercles per aportar coneixement, experiències i bones pràctiques específiques de cada sector i tenir un mapeig ampli de l'ESS a la ciutat. En concret, s'ha donat continuïtat al projecte de Llargavista, l'Observatori de l'habitatge cooperatiu a la ciutat, i alhora, s'han visibilitzat eines innovadores que preveuen impulsar el desplegament de comunitats energètiques a la ciutat.

2.2. Elaboració d'un catàleg de bones pràctiques

- **Base de dades actualitzada de projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Barcelona: Observatori habitatge cooperatiu a la ciutat "Llargavista"**

En l'àmbit de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús, s'ha treballat en l'actualització de la base de dades actualitzada de projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Barcelona i Catalunya des de l'Observatori d'habitatge cooperatiu (<https://llargavista.coop/>), incorporant nova informació dels projectes d'habitatge cooperatiu. La recollida d'informació i anàlisi de les dades dels diferents projectes d'habitatge cooperatiu ens permet un millor coneixement de la realitat del sector tant a la ciutat com al país, i el seu desenvolupament. En la edició d'enguany s'han afegit en la diagnosi de dades al voltant de l'assequibilitat econòmica dels grups i projectes.

- Recull de bones pràctiques relacionades amb iniciatives innovadores en el camp de l'energia

Bona pràctica	Iniciativa	Àmbit de la pràctica	Territori
Eina de mesura d'autoconsums compartits	JoinEnergy (Aiguasol)	Transició Ecosocial – Energia	Catalunya
			
JoinEnergy és una iniciativa per a la promoció, creació i autogestió de comunitats energètiques basades en l'autoconsum compartit. JoinEnergy té			

l'objectiu d'apoderar la ciutadania per a la transició energètica tot facilitant eines innovadores que impulsin la creació de comunitats energètiques ciutadanes.

<https://www.joinenergy.eu/>

Mapatge de Comunitats Energètiques a Catalunya

Som Comunitat Energètica (Cíclica)

Transició Ecosocial – Energia

Catalunya

A la plataforma Som Comunitat Energètica podràs simular la creació de comunitats energètiques amb els teus veïns per conèixer l'estalvi energètic i econòmic que suposaran, així com saber quins agents facilitadors (administracions i empreses) operen a prop teu.

<https://somcomunitatenergetica.cat/>

2.3. Reptes de futur

Pel que fa a l'àmbit de la **transició energètica** justa s'han detectat els següents reptes:

- El repte d'escala de les comunitats energètiques, per tot el territori, i la manca d'ESS sectorial articulada per donar-hi resposta.
- L'impuls d'iniciatives o desenvolupament d'eines semblants des de l'ESS sense que aquestes estiguin coordinades.
- La diversitat de petits projectes impulsats des de l'ESS, amb poca capacitat de resposta a salts d'escala importants.
- La consolidació d'una base de dades actualitzada i amb informació completa sobre les cooperatives del sector, per mirar de donar resposta a la creixent demanda, per activitat i territoris.
- Impulsar l'articulació sectorial i visibilització en tot el territori català, aprofitant les estructures ja existents dels Ateneus Cooperatius.

Pel que fa a l'àmbit de l'**habitatge cooperatiu** en cessió d'ús, els reptes detectats en aquest eix:

- Contactar i ajudar a l'impuls de noves iniciatives acadèmiques o activistes que permeten obtenir informació i dades del sector, i dels diversos projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús en marxa, en fase de promoció i en fase de convivència.
- Enfortir la col·laboració amb altres iniciatives de mapeig que han sorgit a nivell estatal, que han fet servir les dades Llargavista i la matriu de la seva diagnosi com a referència per a replicar el servei a nivell estatal.
- Aprofundir en el coneixement amb elements específics o que puguin ser d'especial interès, per a conèixer i recollir les pràctiques i diversitat del sector (en elements que són importants del model, com la sostenibilitat, la inclusió, o altres).
- Aprofundir en mecanismes en la detecció i coneixement dels grups impulsors de nous projectes o interessats/des en desenvolupar-ne en un futur.
- Cercar suports acadèmics o de l'economia social solidària per a treballar les dades i extreure conclusions de qualitat que puguin servir per a referenciar el sector en les diferents iniciatives d'investigació sobre el dret a l'habitatge.

03

SERVEI 2: DIVULGACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I
GENERACIÓ DE CONEIXEMENT

03. SERVEI 2: DIVULGACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I GENERACIÓ DE CONEIXEMENT

3.1. Introducció

El servei de divulgació, sensibilització i generació de coneixement és de fet un dels principals del pla de treball del cercle. En aquest s'inclouen des d'una campanya de comunicació, a un diagnòstic sobre accessibilitat de l'habitatge cooperatiu, intercooperant amb el Cercle de Migracions, així com visites a cooperatives d'habitatge, comunitats energètiques o tallers adreçats a diferents col·lectius i usuaris, sobre temes genèrics o més específics.

3.2. Campanya de comunicació i difusió a col·lectius d'especial atenció

Campanya Guanyem terreny a l'especulació (2021-2022)

Campanya de comunicació impulsada per les entitats de Coòpolis i de la Sectorial d'Habitatge de la XES per donar a conèixer la mobilització de sòl privat de projectes d'habitatge cooperatiu.

En aquest sentit, amb la campanya es reivindiquen una sèrie de demandes a les administracions públiques amb la voluntat d'avançar cap a un major impuls del model desenvolupant polítiques d'habitatge que contribueixin a convertir patrimoni privat en sòl públic cooperatiu comunitari, així com millorar l'assequibilitat dels projectes ubicats en aquest tipus de sòl.

Es va donar el tret de sortida oficial a la campanya el dia 21 de març i s'han anat fent una sèrie de publicacions i generant contingut al llarg dels mesos per donar a conèixer les reclamacions i demandes a les administracions a través de xarxes socials.

Pàgina web de la campanya: <https://xes.cat/guanyem-terreny-especulacio>

Gràcies a la campanya s'ha aconseguit una reunió amb l'Ajuntament de Barcelona i un altre amb l'Agència de l'Habitatge de Catalunya per tal d'iniciar noves línies de finançament per projectes d'habitatge cooperatiu en sòl privat. Gràcies a les reivindicacions de la campanya s'ha obtingut un compromís de l'Ajuntament de Barcelona a impulsar projectes d'habitatge cooperatiu de sòl privat i per part de la **Generalitat s'ha incorporat una nova de línia subvencions a projectes de sòl privat per aquest 2022.**

3.3. Accions per a la creació de les diferents classes de cooperatives, com ara concursos de projectes cooperatius i accions a mida segons les necessitats de les persones participant

26 de novembre de 2021: Visita guiada a Princesa49

Visita guiada a l'edifici d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús Princesa49, gestionat per Sostre Cívic. La visita va comptar amb una breu introducció i presentació del model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús, a peu de carrer. Posteriorment, ja dins, es va presentar el projecte Princesa49, la primera iniciativa d'habitatge cooperatiu a Barcelona. Sorgeix el 2014 quan es planteja l'oportunitat de col·laboració amb l'Ajuntament per fer una prova pilot a la ciutat amb un projecte de cooperativisme d'habitatge en cessió d'ús. Es va fer una visita als diferents espais comuns de l'edifici i instal·lacions, de mà de les pròpies persones usuàries. La visita va acabar amb un diàleg amb persones amb rol tècnic i usuari de l'experiència i el projecte. Van participar unes 15 persones.

28 de gener 2022: Visita a l'obra del Projecte d'Habitatge Cooperatiu Cirerers

30 persones van participar d'aquesta activitat, una visita guiada a la recta final de les obres del projecte d'habitatge cooperatiu Cirerers, al barri de Roquetes. Al gener, pocs mesos abans d'entrar-hi a viure, era el segon projecte d'obra nova de Sostre Cívic a la ciutat, després d'iniciar el setembre de 2019 la construcció de La Balma, a Poblenou. L'edifici, dissenyat per l'equip d'arquitectes de la cooperativa Celobert, representa tot un exemple d'innovació constructiva, és l'edifici de fusta més alt de l'Estat, amb vuit plantes. A més, altres materials que fa servir, com el morter de calç en les façanes i plaques de guix en els interiors, són igualment biodegradables i de baixa petjada ecològica, aconseguint així que la seva producció, transport i reciclatge comporti molt poques emissions de CO2. A més, el projecte està pensat des d'una lògica comunitària i per això disposa d'un carrer-replà a cada planta, on les usuàries podem sortir, jugar o estendre la roba. També compta amb espais interiors comunitaris en planta baixa, oberts al barri i a la plaça. Cirerers és un projecte de convivència autogestionat i basat en un funcionament assembleari que fomenta la cooperació i l'ajuda mútua.

Es va presentar el model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús, les especificats del projecte Cirerers, la visita als diferents espais comuns de l'edifici i instal·lacions i un diàleg amb persones amb rol tècnic i usuari de l'experiència i el projecte.

2 de juny: Visita guiada a La Borda

La visita va ser conduïda per un dels arquitectes del projecte i soci habitant de la cooperativa. Es va visitar l'edifici, els seus diferents espais comunitaris i es va explicar el procés de disseny i creació d'aquest projecte d'habitatge cooperatiu. El recorregut de la visita va tenir una duració de dues hores passant per les diferents estances del projecte.

Es van posar a disposició 20 places per la visita que es van exhaurir al cap de pocs dies de la seva publicació al web. L'opinió i les sensacions de la visita van ser molt bones per parts de les assistents que van expressar que els hi agradaria que es fessin més sovint aquest tipus de visites i per això intentarem continuar incloent aquest tipus d'activitats en la planificació de l'annualitat 2.

La Borda va ser el primer projecte d'habitatge cooperatiu que es va construir a Barcelona. La conformen més d'una cinquantena de persones, de totes les edats, i vinculades al conjunt de Can Batlló. Es vol harmonitzar la necessitat d'accedir a un habitatge digne, social, assequible i ambientalment sostenible amb la voluntat de fomentar noves formes de convivència i de generar comunitat a través de la interrelació entre veïns i veïnes.

5 de juliol: Visita guiada a La Diversa

Visita guiada al projecte d'habitatge cooperatiu de La Diversa de la mà de dues de les seves membres.

Es va dur a terme una explicació de com va néixer la cooperativa, les seves característiques i com

s'organitzen en el dia a dia. A més a més es va poder visitar el projecte, els espais comunitaris i un dels habitatges. Un cop feta la visita es va obrir un torn de preguntes i respostes on les assistents van poder expressar els seus dubtes o fer reflexions. En total la visita guiada va tenir una durada de 2 hores i mitja.

L'activitat es va valorar molt positivament per part de les assistents i es va expressar la voluntat de fer més activitats d'aquest tipus en un futur. Per aquest motiu valorem seguint oferint visita guiada a projectes d'habitatge cooperatiu en l'anualitat 2 del pla de treball del Cercle de Transició Ecosocial.

12 de juliol: Visita guiada a la Comunitat Energètica La Bordeta

El dimarts 12 de juliol es va fer la visita per conèixer la iniciativa de la Comunitat Energètica de La Bordeta tot imaginant on estarà situada en el futur. La ruta es va iniciar a la seu de Coòpolis situada a Can Batlló, i es va recórrer a peu el barri coneixent els edificis i equipaments involucrats en la Comunitat Energètica Local

(CEL), com la cooperativa d'habitatge La Borda, l'Economat Social, la Lleialtat Santsenca i la cooperativa d'habitatge La Diversa. Cadascuna d'elles van explicar quin és el seu rol dins del funcionament de la CEL. Van participar un grup de 15 persones les quals van interactuar amb les entitats que formen part de la CEL, amb la possibilitat de fer preguntes i resoldre dubtes. L'objectiu de la Comunitat Energètica de La Bordeta és gestionar de forma comunitària la producció, distribució i ús d'energia neta, amb uns principis clars enfocats cap a la transició energètica.

26 de juliol: Visita guiada a la Comunitat Energètica Guinardó

El dimarts 26 de juliol es va fer una visita a la Comunitat Energètica del Guinardó amb la participació de les entitats involucrades en la Comunitat Energètica (CEL) per tenir un relat de primera mà per saber quina serà la seva participació. La visita va començar al Casal de Joves Girapells, i va consistir en visitar a peu els edificis i instal·lacions que en formaran part. La ruta seguia per l'Escola Guinardó i vam acabar reunint-nos i resolent dubtes a la seu de la cooperativa Rocaguinarda. Ens van acompanyar a aquesta visita un total de 13 persones interessades en conèixer més sobre com serà en un futur CEL.

La Comunitat Energètica del Guinardó pretén posar en marxa una prova pilot d'instal·lació fotovoltaica en teulada pública i de gestió comunitària a la ciutat de Barcelona, i afavorir d'aquesta manera altres instal·lacions similars al barri i a la ciutat, així com la generació d'altres futures CELs.

3.4. Organització de tallers de sensibilització o dinamització destinats a persones emprenedores interessades en la fórmula cooperativa

9 d'abril: Sessió sobre projectes d'habitatge cooperatiu en sòl privat

La sessió es va dedicar a difondre i explicar el model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús que es desenvolupa en sòl privat i com s'impulsa un projecte d'aquestes característiques.

Tot i que sovint molts projectes d'habitatge cooperatiu s'ubiquen en sòl públic, n'hi ha un 40% que recuperen patrimoni privat ja sigui a través de la compra d'un edifici o d'un solar. D'aquesta manera es contribueix a augmentar el parc d'habitatges assequibles i de protecció oficial.

Aquesta sessió va voler aprofundir en aquesta tipologia d'habitatge cooperatiu, menys coneguda i encara força incipient a Catalunya.

La sessió va formar part de la campanya de comunicació "Guanyem terreny a l'especulació" per tal de donar continuació a la campanya i com a activitat per crear divulgació i sensibilització entre la ciutadania sobre els projectes d'habitatge cooperatiu en sòl privat i el perquè d'iniciativa dirigida a administracions.

La sessió va generar gran interès i moltes persones s'hi van apropar. Es preveu continuar fent divulgació de l'habitatge cooperatiu en sòl privat però segurament en altres formats.

1 de juliol: Sessió de divulgació de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús

Sessió de divulgació del model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús adreçada a la ciutadania i grups interessats. En aquesta sessió, realitzada a nivell online, es va tractar davant les 13 persones assistents la problemàtica d'accés a l'habitatge i com models alternatius poden esdevenir una realitat, detallant les claus del model de cessió d'ús i els seus valors. Es van explicar també diferents experiències de la ciutat, i les diferents fases per portar a terme un projecte d'aquestes característiques.

21 de juliol: Cicle “De les comunitats energètiques a les comunitats de recursos”. Sessió 3: Comunitats de Mobilitat Sostenible

Aquesta sessió online va ser la tercera del cicle sobre Comunitats de Recursos, i la qual es centrava en tractar les possibles futures Comunitats de Mobilitat Sostenible. Es van recollir les experiències de dues propostes de mobilitat sostenible alternativa, com són Som Mobilitat, presentada per Ricard Jornet, i Biciclot, amb la presència de Pere Serrasolses. La intenció era pensar sobre les opcions que ens ofereixen les diverses alternatives a la mobilitat convencional presents al territori, com són el cotxe elèctric compartit, com les opcions ciclables que existeixen a la ciutat de Barcelona. D'aquesta sessió van participar 10 persones.

cercle transició ecosocial

Inscripció: bcn.coop/formacio

Formació online
De 11.00 a 12.30h

CICLE
JULIOL-SETEMBRE-22
DE LES COMUNITATS ENERGETIQUES A LES COMUNITATS DE RECURSOS

Sessions juliol:
→ 07/07: Comunitats de Recursos
→ 14/07: Comunitats Hidriques
→ 21/07: Comunitats de Mobilitat Sostenible
→ 28/07: Comunitats de Residus

Promoció i Redacció: **% economia social**

Amb el suport de: **Ajuntament de Barcelona**

Ricard Jornet
Pere Serrasolses
Coordinació BATEC

JESUS CARDONA

20 de setembre: Sessió de divulgació de projectes d'Habitatge cooperatiu en cessió d'ús per a persones grans

Amb més de 60 participants, en aquesta sessió on-line, a càrrec de la taula de gent gran de Sostre Cívic, es van donar a conèixer el cohabitatge sènior, una tipologia específica dins el model de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús, i es van donar a conèixer el grup Can70, que promou un projecte d'aquestes característiques a la ciutat de Barcelona, i també altres projectes avançats fora de Barcelona com el de Walden XXI (Sant Feliu de Guíxols) o Solterra (Sant Hilari Sacalm).

22 de setembre: Cicle "De les comunitats energètiques a les comunitats de recursos". Sessió 6: Comunitats Energètiques

La sessió sobre Comunitats Energètiques va ser la última per tancar el cicle sobre Comunitats de Recursos, amb la idea de finalitzar fent un recull d'idees sorgides a les demés sessions, i explorar les fronteres de les Comunitats Energètiques. En aquesta sessió es van posar exemples d'aplicabilitat de Comunitats Energètiques Urbanes, com el cas de la CEL La Bordeta, i també de Comunitats Energètiques Rurals, amb l'impuls del projecte CER.COOP. Van participar de la sessió online, 11 participants.

29 de setembre: Sessió sobre què és l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús

Sessió informativa en línia dirigida a totes aquelles persones i grups interessats a conèixer el model d'habitatge cooperatiu, les seves característiques i projectes en el territori. Es tracta d'una sessió introductòria i d'aproximació al model cooperativista d'habitatge per tal d'animar i incentivar a les persones a emprendre nous projectes d'habitatge cooperatiu.

Es va abordar la problemàtica d'accés a l'habitatge i com a models alternatius poden esdevenir una realitat, detallant les claus del model de cessió d'ús i els seus valors. Es van explicar també diferents experiències del territori, i les diferents fases per portar a terme un projecte d'aquestes característiques. En finalitzar la presentació es van dedicar 20 minuts a respondre dubtes de les participants i fer una mica d'intercanvi de sensacions i opinions sobre el model.

Per tal d'estendre la fórmula cooperativa, aquest tipus de sessions són necessàries anar-les realitzant un cop cada certs mesos, ja que sempre hi ha persones noves interessades a conèixer el model i per això preveiem que estiguin incloses en l'annualitat 2. Es va valorar de forma positiva la sessió per part de les assistents i algunes persones van fer propostes en l'enquesta de valoració que s'intentaran de tenir en compte de cara a la planificació de properes sessions.

3.5. Diagnosi sobre les mancances i les oportunitats socioeconòmiques del territori/sector i elaboració d'una proposta bàsica de treball per posar en marxa el projecte

Diagnosi sobre la inclusivitat dins el sector de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús (2021-2022)

a) Diagnosi sobre les mancances i les oportunitats socioeconòmiques del territori/sector i elaboració d'una proposta bàsica de treball per posar en marxa el projecte

El sector de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús es troba en un moment de creixement important, actualment ja són més d'una trentena les experiències que es troben en fase de promoció i/o convivència al territori de Catalunya.

Els dos grans reptes del model existents a dia d'avui són l'assequibilitat i la inclusivitat. Malauradament, l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús no està a l'abast de tota la població, sinó que encara hi ha moltes persones que estan sent excloses per diversos motius. Per aprofundir en quins són els motius d'exclusió existents i les desigualtats associades des d'una perspectiva de gènere, de persones d'origen divers i/o racialitzades i de persones amb diversitat funcional, vam plantejar iniciar una línia de treball vinculada a la inclusivitat dins el sector.

L'objectiu general de la proposta és el d'estudiar les desigualtats associades al sector de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús per abordar-les i traçar estratègies per lluitar contra aquestes. Els objectius específics són els següents:

- **Analitzar les desigualtats**

- o des d'una perspectiva de gènere

- o per als col·lectius de persones migrants o racialitzades

- o per als col·lectius de persones amb capacitats especials

- **Identificar estratègies**

o Per al sector

o Per les administracions

- Incidir políticament amb aquesta perspectiva

En aquest sentit s'ha elaborat un treball de diagnosi en col·laboració amb:

- Quotidiana, SCCL, consultora sobre organitzacions o empreses, polítiques públiques i fenòmens socials aplicant la perspectiva de gènere i compartint coneixement sobre els feminismes i la teoria feminista.
- Associació Migress, entitat que forma part del cercle de migracions i economia cooperativa de Coòpolis i promou la participació de persones migrades en l'economia social i solidària.
- Associació Melrose, entitat que impulsa un projecte d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús per a persones amb discapacitat intel·lectual, fomentant l'autonomia de les persones amb discapacitat i proposant una desinstitucionalització d'aquestes.

La diagnosi s'ha realitzat dividida en 2 línies diferenciades:

- 1) Informe sobre la inclusivitat en l'habitatge cooperatiu: Reunions de treball amb Quotidiana i Migress per elaborar una enquesta dirigida a les persones vinculades al sector de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús centrada en les mirades de la perspectiva de gènere i de les persones migrades que ha servit per identificar les desigualtats associades al sector.
- 2) Sessió de treball amb les entitats que estan impulsant projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús per a persones amb discapacitat intel·lectual. Es planteja amb l'objectiu d'identificar les dificultats i desigualtats associades al col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual per accedir i desenvolupar projectes d'habitatge cooperatiu.

El resultat d'aquest procés és un informe que inclou la situació de la inclusivitat des d'una perspectiva de gènere i de persones migrades, i per altra banda, un informe vinculat al col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual.

b) Identificació de les empreses o les entitats del territori susceptibles de participar en la posada en marxa del projecte

El procés diagnòstic s'ha compartit en el marc dels cercles de Coòpolis i de la Sectorial d'Habitatge Cooperatiu de la XES amb l'objectiu d'identificar amb quines entitats es poden generar certes aliances per avançar en la inclusivitat del model de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús.

Durant aquest procés també s'han pogut identificar les **entitats vinculades al col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual** i s'han conegut els diversos projectes que s'estan impulsant arreu del territori de Catalunya.

La voluntat és poder reflexionar en un espai col·lectiu més ampli de sector sobre les conclusions extretes de cadascuna de les línies d'acció executades amb l'objectiu de treure aprenentatges, cercar noves formes d'organitzar i impulsar els projectes i obrir noves línies d'actuació dirigides a posar fi a les desigualtats identificades. Durant les anualitats 2 i 3 de la convocatòria es continuarà desenvolupant el treball iniciat en aquest sentit.

c) Organització i acompanyament a les empreses i entitats participants en la primera fase de coordinació del projecte

En el marc del treball realitzat amb l'Associació Melrose per avançar en la inclusivitat del col·lectiu de les persones amb discapacitat intel·lectual al sector de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús hem realitzat **3 sessions**

d'acompanyament expert individual al projecte de Melrose en les que s'ha reflexionat sobre quins són els àmbits de desigualtat actual, quin tipus de projectes s'estan desenvolupant a Catalunya i quin model plantegen aquests, quines limitacions estan tenint actualment els projectes i les persones amb discapacitat i quins espais caldria generar per traçar estratègies conjuntes que plantegin una superació de les desigualtats identificades.

Aquestes sessions han ajudat a l'Associació Melrose a avançar en la definició del seu projecte i a connectar-se amb altres agents propers del sector. D'aquestes trobades va sorgir la necessitat d'organitzar una sessió conjunta amb la resta de projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús que estan formats per persones amb discapacitat intel·lectual. Acció vinculada al servei 3.12. Reptes del col·lectiu de diversitat intel·lectual en el sector de l'habitatge cooperatiu.

3.6. Organització de sessions per al disseny d'estratègies vinculades al creixement d'entitats de l'economia social i cooperativa

Cicle de tallers per al disseny de serveis comuns d'habitatge cooperatiu

El cicle es va concebre amb l'objectiu d'apoderar projectes en promoció sobre el disseny de serveis en l'habitatge cooperatiu, i abordar en general els diversos serveis comunitaris més habituals en les promocions d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús: bugaderia, cuina-sala-menjador, neteja i habitacions de convidades.

Es va detectar la necessitat en diversos projectes de fer unes sessions específiques al voltant de la temàtica dels serveis comuns i també de planificar sessions destinades a projectes en promoció concret. La rebuda del cicle ha estat excel·lent amb totes les places ocupades, demanda de llista d'espera i participació de més de 12 projectes d'habitatge cooperatiu diferents. Esperem poder donar continuïtat i ampliar aquest cicle amb tres sessions més a l'anualitat 2 que tractin sobre la cuina-sala-menjador, la neteja i les habitacions de convidades.

Les sessions del cicle d'aquesta anualitat s'han dividit en tres, amb continuïtat i relació entre elles. Només es podien inscriure dues persones per projecte i era recomanat apuntar-se a tot el cicle de sessions:

24 març 2022. 17-19h - Aproximació al disseny de serveis en l'habitatge cooperatiu: Visió general del que són els serveis comuns, referències, i conceptes clau

12 maig 2022. 17-19h - Recorregut de tot un servei concret: Compartir un exemple al detall de totes les fases per donar forma i implementar un servei

6 octubre 2022. 17-20h - Taller de disseny de la Bugaderia: Taller per avançar cada projecte a la fase on es trobi amb les diferents eines disponibles, que s'enduran com a paquet de suport basat en la guia.habitatge.coop

El cicle ha estat organitzat conjuntament entre La Dinamo Fundació i Holon afavorint la intercooperació i enxarxament entre les entitats que formem part del cicle de Transició Ecosocial.

7 de juliol 2022: Cicle “De les comunitats energètiques a les comunitats de recursos”. Sessió 1: Comunitats de Recursos

La sessió Comunitats de Recursos va obrir l'edició del cicle “De les comunitats energètiques a les comunitats de recursos” amb la presència de 10 participants en format online. La intenció va ser donar un enfocament per parlar sobre què són les comunitats de recursos i el seu lligam amb la transició ecosocial. Va estar dividida en dues parts complementàries que s'encaraven, per una banda, en la perspectiva de transformació ambiental, i per l'altra, en la transformació social. Ens van acompanyar l'Albert Sagrera de Societat Orgànica, i la Gaia D'Elia de Batec, qui introduïa el cicle i explicava la seva pertinència.

15 de setembre 2022: Cicle “De les comunitats energètiques a les comunitats de recursos”. Sessió 3: Comunitats de Cures

Aquesta sessió online era la tercera del cicle sobre Comunitats de Recursos, i es va centrar en les Comunitats de Cures, amb l'experiència d'Alella, poble cuidador. Aquesta vegada la sessió s'enfocava en

donar visibilitat a projectes comunitaris que aposten per posar les cures al centre des d'una perspectiva ecofeminista, compartida per part de l'Alex Prats, un dels fundadors de Pobles que cuiden, amb qui vam conversar sobre com podem aplicar les cures en processos d'acompanyament a persones de la nostra comunitat, i com ho estan fent elles. En aquesta sessió ens van acompanyar 11 persones.

19 d'octubre 2022: Innovació en energies renovables en l'habitatge cooperatiu

Sessió online dirigida a tècnics i professionals, però també per qualsevol persona sensible i interessada en la matèria, per difondre l'experiència del desenvolupament de les noves línies d'activitat que es desenvolupen dins de Sostre Cívic per l'impuls d'energies renovables i de gestió cooperativa dels consums energètics en projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús. Des de l'implantació i gestió d'instal·lacions (diagnosi i propostes, protocols i instal·lacions de producció d'energia fotovoltaiques), l'incorporació d'eines per la gestió econòmica dels consums dels habitatges (anàlisi dels consums, creacions de comunitats energètiques locals) fins al monitoratge de les instal·lacions.

3.7. Sessions col·lectives i d'acompanyament expert individual

12 de juliol de 2022: Sessió d'assessorament a Comunitat Hídrica de Sants

Aquesta primera sessió es va centrar en conèixer millor el projecte de la Comunitat Energètica de La Bordeta i la seva escalabilitat o transferibilitat cap a una comunitat hídrica, així com en aprofundir en aspectes organitzatius i de democràcia participativa. L'objectiu era facilitar i assessorar al grup en les seves primeres passes, facilitant i compartint les eines i els aprenentatges existents que giren entorn la concreció i definició de la visió del projecte.

- a. Coneixença entre projectes (comunitat energètica i comunitat hídrica)
- b. Aprofundir en el funcionament de la comunitat energètica
- c. Aprofundir en aspectes organitzatius i de democràcia participativa

Contingut de la sessió:

Durant la sessió hi ha hagut dos fases explicatives i de presentació dels dos projectes, completat per dubtes i preguntes, així com un espai de debat.

29 d'abril 2022: Sessió sobre visió del projecte d'habitatge cooperatiu d'Esparreguera

En el marc de la línia estratègica d'Impuls del model de l'Habitatge cooperatiu en sessió d'ús establerta des del Cercle de Transició Ecosocial s'han realitzat **dues sessions d'acompanyament expert individual** al grup d'habitatge cooperatiu que s'està creant al municipi d'Esparreguera. La primera sessió s'ha centrat en la visió del projecte i la segona en la cerca de sòl.

En aquesta sessió s'ha facilitat i assessorat al grup en les seves primeres passes, compartint les eines i aprenentatges existents que giren entorn la concreció i definició de la visió del projecte.

- a. Coneixença entre les membres del grup
- b. Sondejar el grau de compromís i implicació
- c. Compartir la visió general del projecte

Durant la sessió es van realitzar diverses dinàmiques de grup per facilitar la coneixença entre les membres així com aprofundir en la visió general del projecte.

Les sessions individuals d'acompanyament a grups de nova creació són imprescindibles per alguns d'ells per poder tirar endavant els seus projectes de cooperativisme d'habitatge i aconseguir assessorament individualitzat i gratuït donat que estan normalment en fases molt inicials i no tenen encara recursos suficients. S'espera poder oferir aquests acompanyaments a més grups a l'anualitat 2.

17 de juny 2022: Sessió l'accés al sòl del projecte d'habitatge cooperatiu d'Esparreguera

En el marc de la línia estratègica d'Impuls del model de l'Habitatge cooperatiu en cessió d'ús establerta des del Cercle de Transició Ecosocial s'han dut a terme dues sessions d'acompanyament expert individual al grup d'habitatge cooperatiu que s'està creant al municipi d'Esparreguera. La primera sessió s'ha centrat en la visió del projecte i la segona en la cerca de sòl.

L'objectiu d'aquesta sessió va ser explicar les diferents vies d'accés al sòl per a projectes així com els requisits necessaris per accedir-hi.

- a. Vies d'accés al sòl públic o privat
- b. Requisits
- c. Com fer la cerca

Durant la sessió es va poder explicar les diverses vies d'accés, es va aprofundir en la situació del municipi d'Esparreguera i es van facilitar mecanismes de cerca de llocs perquè el grup tingués l'autonomia suficient per a seguir avançant en el projecte.

Les sessions individuals d'acompanyament a grups de nova creació són imprescindibles per alguns d'ells per poder tirar endavant els seus projectes de cooperativisme d'habitatge i aconseguir assessorament individualitzat i gratuït donat que estan normalment en fases molt inicials i no tenen encara recursos suficients. S'espera poder oferir aquests acompanyaments a més grups a l'anualitat 2.

3.8. Reptes de futur

Habitatge

Assequibilitat i inclusivitat del model

- S'evidencia la dificultat dels projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús que es desenvolupen en sòl privat pel que fa a la viabilitat econòmica d'aquests. En aquest sentit, continua estant present la demanda del sector que des de l'administració pública s'aposti pel model, insistint en l'interès públic d'aquest, sobretot davant la manca de sòl públic existent i les dificultats d'accés a l'habitatge de les classes populars.
- L'assequibilitat i inclusivitat dels projectes és un dels grans reptes del sector i per aquest motiu es reivindica una política pública que doni suport al model de l'habitatge cooperatiu desenvolupant accions concretes que garanteixin la viabilitat dels projectes.
- Els preus actuals del sòl i de l'habitatge privat al territori de Catalunya, malauradament, continuen en mans del mercat privat i dels grans tenidors. En aquesta línia, és urgent que des de les administracions públiques es limitin aquests en pro de dret a l'habitatge i de garantir que les necessitats bàsiques de la població estiguin cobertes.

Arran de la **diagnosi sobre la inclusivitat del sector** feta s'identifiquen diversos reptes i propostes vinculats a l'assequibilitat i la inclusivitat dels projectes:

Des d'una perspectiva de gènere:

Tot i que hi ha elements en els que no es mostren desigualtats de gènere evidents, en alguns dels aspectes avaluats s'identifiquen desigualtats de gènere importants que caldrà abordar amb més profunditat per part del sector per trobar fórmules que les facin desaparèixer.

Els aspectes en els que s'identifica un major grau són:

- Motius de la participació en els projectes
- Problemàtiques per accedir
- Participació dins els projectes
- Percepció de les desigualtats

Des d'una perspectiva del col·lectiu de persones migrants:

Aquesta part de la diagnosi està justificada dins el pla de treball del Cercle de Migracions donat que s'ha realitzat conjuntament amb Migrees.

Es parteix d'una mostra que actualment reflecteix un model poc consolidat i residual, per aquest motiu s'identifica que encara hi ha una gran part de la població que desconeix el model i les seves potencialitats.

En primer lloc, s'evidencia que el gruix de persones d'origen divers que actualment forma part del sector és molt reduïda, i per tant, l'anàlisi queda esbiaixat.

En aquest sentit s'han identificat qüestions vinculades a:

- Perfil de les persones (origen, nivell d'estudis, situació laboral,...)
- Perfil de les unitats de convivència (tipus de nuclis, càrregues familiars,...)

Com a reptes s'estableix que caldria aprofundir en la diagnosi iniciada per arribar a les persones que encara no estan familiaritzades amb el model. Per altra banda, es proposa generar eines i mecanismes que ajudin a fer arribar el model a les capes més populars de la població.

Des d'una perspectiva de les persones amb discapacitat intel·lectual:

En relació a aquesta perspectiva es va organitzar una sessió dirigida a aprofundir en el reptes que té el col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual per accedir al model de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús. En aquest sentit, els reptes identificats es van aglutinar en els següents àmbits:

- Econòmic i financer (cartera de serveis, concert de places, accés al finançament,...)
- Autogestió, participació i convivència (Autonomia i presa de decisions)
- Inclusivitat i arrelament al territori (pedagogia amb l'entorn, figura que ajudi a la connexió,...)
- Jurídics i societaris (vinculats als estatuts) (capacitat jurídica vs. capacitat real)
- Accés al sòl (fórmula jurídica i requisits d'accés equiparats a la resta de col·lectius)
- Accessibilitat universal (cognitiva, física, sensorial,...)

Creació i consolidació de grups:

- S'identifica la necessitat de certs grups que es troben en la fase d'aproximació al model d'un acompanyament expert que inclogui sessions on es puguin tractar temes concrets i aprofundir en l'apoderament del model per part de les integrants del grup.

Els grups troben dificultats en:

- La cerca de sòl
- La definició de la visió del projecte
- La creació i consolidació dels propis grups

En aquest sentit, per part del sector cal sistematitzar més el coneixement existent i trobar fórmules de compartir els aprenentatges fets pels diversos agents que interactuen dins l'esfera de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús amb l'objectiu de facilitar les primeres passes als grups inicials.

- Pel que fa als grups que es troben en fase de promoció, s'evidencia la necessitat d'anar consolidant eines que ajudin als projectes al disseny dels serveis i distribució dels usos individuals i col·lectius que hi haurà dins les promocions. Donat que encara hi ha pocs projectes en convivència aquesta serà una línia en la que caldrà aprofundir.

Energia

- Els preus creixent de l'energia han fet que les comunitats de la ciutat estiguin cada cop més indignades i mobilitzades en cerca d'alternatives. Tot i això, per moltes, les despeses i inversions inicials que suposa la constitució d'una comunitat energètica, no són sempre assumibles. La definició de comunitats energètiques fortes pot facilitar que aquesta inversió inicial pesi menys a les sòcies membres.
- Superar les barreres vinculades a l'impuls de comunitats energètiques a la ciutat, sobretot pel que fa a normatives d'urbanismes i accés i ús als terrats.
- Facilitar l'accés a les comunitats energètiques a les persones en situació de pobresa energètica.
- Donar resposta en temps ajustats, a les oportunitats de finançament, que no van acordes al desplegament de normatives, o elements i dispositius de suport a les comunitats energètiques.
- La complexitat d'organitzar ciutats densament poblades en comunitats que gestionin col·lectivament els serveis bàsics (de les comunitats energètiques a les comunitats de recursos)

04

SERVEI DE FORMACIÓ PER A LA
PROMOCIÓ, CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ DE
COOPERATIVES I PROJECTES DE L'ESS

04. SERVEI DE FORMACIÓ PER A LA PROMOCIÓ, CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ DE COOPERATIVES I PROJECTES DE L'ESS

4.1. Introducció

En el marc d'aquest servei s'han impulsat activitats adreçades a promoure habitatge cooperatiu i comunitats energètiques, de recursos i de vida més enllà del teixit cooperatiu. A través d'estratègies globals o sectorials s'han abordat diverses qüestions que vagin a enfortir el model i alhora donar-lo a conèixer.

4.2. Acompanyament expert

4.2.1. Assessorament individual a mida a associacions o empreses per a la creació o la transformació en cooperativa

23 d'octubre 2022: II Jornada d'aprenentatges comunitaris de l'habitatge cooperatiu: És temps de cures

Jornada organitzada i dinamitzada per la Sectorial d'habitatge de la XES, des del grup de treball d'enfortiment comunitari i la comissió de diversitat funcional XES, i celebrat durant la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC), impulsada per la XES, al recinte fabril de la Fabra i Coats (Barcelona). Amb la participació de prop de 50 persones, es van compartir, amb diferents dinàmiques participatives,

experiències i eines concretes entorn a les cures dins dels projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús. Es va recollir diferents iniciatives que s'estan duent a terme en aquest sentit i analitzar què fa falta per prendre més consciència i aplicar-ho al dia a dia dels projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús.

4.2.2. Assessorament individual i grupal per a la constitució de grups de treball intercooperatiu sectorial, grups de persones consumidores, etc.

12 setembre de 2022: Programa Comunitats Energètiques Implementa - Catalunya

En el marc de la convocatòria de l'IDAE CE IMPLEMENTA, finançada a través de fons Next Generation, s'ha constituït un grup de coordinació de 6 projectes finançats, impulsats des de l'àmbit cooperatiu, per millorar l'execució dels mateixos, fer lobby envers les institucions i els actors implicats, i revertir tots aquests aprenentatges als territoris i en especial a través del Ateneus Cooperatius de referència de l'àmbit català.

4.3. Tallers de sensibilització o dinamització destinats al teixit associatiu i a les empreses per donar a conèixer la fórmula cooperativa com a opció

12 de juliol: Energia – Trobada Projectes Singlars i Ateneus Cooperatius

Trobada on-line interna entre projectes adjudicats en la convocatòria de projectes Singlars que toquen temes d'energia i en especial les comunitats energètiques, i els ateneus cooperatius. Un espai de trobada i coneixement dels projectes arreu del territori, per afavorir la intercooperació i col·laboració entre projectes i ateneus. La trobada sorgeix en el marc del ETT (Espai de Transferència Tècnica) de la XAC (Xarxa d'Ateneus Cooperatius) on es detecta interès i necessitat de conèixer els projectes Singlars que estan innovant en temes d'energia, vinculats a uns territoris concrets.

La sessió consta de la presentació breu dels projectes singulars i un espai de debat, en horari de 10h a 12h, invertint hora i mitja a cada espai. Aquest espai és obert a persones treballadores i col·laboradores dels Ateneus Cooperatius, així com dels mateixos projectes Singlars. Es requeria inscripció per poder rebre la informació de la sessió on-line.

26 de juliol: Encuentro Comunidades Energéticas – CE Implementa 2022

Trobada on-line entre projectes de Comunitats Energètiques (CEs) finançades pel programa CE Implementa de l'IDAE, convocatòria 2022 (projectes de menys de 1M€). La trobada es plantejava des de la necessitat d'establir espais de transferència de coneixement, així com construcció col·lectiva de respostes davant de reptes comuns. La sessió va comptar amb una primera part de presentació dels projectes participants, centrada en els principals reptes que es presenten en el marc de la convocatòria del CE Implementa. Posteriorment es va

obrir un espai de debat per a concretar propostes de suport mutu o intercooperació. La sessió estava pensada per a persones vinculades als projectes de comunitats energètiques ja finançades pel CE Implementa en aquesta primera convocatòria.

13 de setembre: Com fer més habitatge cooperatiu. Mecanismes de col·laboració públic-cooperativa a Barcelona

Sessió de formació presencial amb la participació de 15 persones, destinada a grups o persones interessades en impulsar projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Barcelona. Es va explicar el recorregut i motivacions dels darrers anys que van produir la signatura d'un conveni marc entre l'Ajuntament de

Barcelona i les principals federacions de cooperatives i fundacions d'habitatge social, el Conveni ESAL, a través del qual es regulen i s'estableixen els mecanismes d'assignació dels solars públics a les entitats, la cessió dels sòls i els ajuts públics. Des de llavors s'han posat en marxa 14 projectes d'habitatges cooperatius en cessió d'ús i de lloguers assequibles, que es convertiran en la llar de 555 famílies i persones en situació de vulnerabilitat social o amb alguna mena de discapacitat o dependència. La sessió va consistir en explicar quins projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús s'han iniciat en el marc d'aquest conveni i quins estan programats per executar-se, alhora de difondre els mecanismes i requisits per poder participar en futures convocatòries.

20 de setembre: Reptes del col·lectiu de diversitat intel·lectual en el sector de l'habitatge cooperatiu

Aquesta sessió va consistir en una trobada presencial amb els col·lectius i/o projectes vinculats a persones amb diversitat intel·lectual per poder apuntar en quina situació es troben i quines són les grans dificultats que s'estan trobant com a col·lectiu en el sector de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús.

Es va realitzar una dinàmica participativa amb les diferents assistents per tractar diversos temes com economia i finances, autogestió, participació i convivència, inclusivitat i arrelament al territori, àmbit jurídic, accessibilitat universal i accés al sòl. Arran de les reflexions plasmades en la dinàmica es va iniciar un debat amb les participants. L'objectiu va ser dirigit el debat a possibles estratègies que es podrien desenvolupar per abordar els temes principals.

La sessió es va valorar molt positivament, on projectes molt diferents entre si es van poder enriquir amb les experiències i reflexions d'unes i altres.

13 d'octubre: Experiències col·lectives per l'accés a l'habitatge. Reptes i oportunitats del model d'habitatge cooperatiu

Jornada de trobada entre entitats del moviment pel dret a l'habitatge per posar en comú estratègies col·lectives que s'estan creant des de diferents espais de lluita per l'accés a l'habitatge.

Amb la col·laboració de Sindicat de Llogateres i la PAH de Barcelona i la participació del Fons d'Habitatge Cooperatiu que engloba a Coop57, La Dinamo, Sostre Cívic i Holon.

Durant la trobada es va poder reflexionar col·lectivament sobre els reptes i les potencialitats del model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús. L'objectiu és arribar a facilitar l'accés a aquest model a capes de població que ara mateix ho tenen més complicat.

En aquest sentit, es van definir les següents línies de treball com a sector:

- Extensió de la garantia municipal a altres municipis del país
- Creació d'un fons de garantia entre administracions públiques i sector, que està sent impulsat per Habicoop, Seira i Sostre Cívic.
- Acords de bonificació d'interessos amb entitats de finances ètiques i cooperatives, de forma similar a l'acord entre AHC-ICF.

La idea es continuar impulsant i creant espais d'intercooperació entre entitats en un futur per continuar el diàleg i treballar plegades els objectius comuns.

5 d'octubre: Formació sobre Urbanisme i cerca de patrimoni

inscripció:
bon.coop/formacio

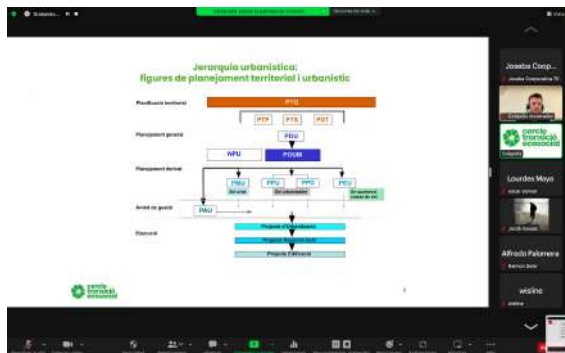
De 17.30 a 19h
En línia

DIMECRES — 5 D'OCT
HABITATGE COOPERATIU:
URBANISME
I CERCA DE PATRIMONI

Introducció al marc legal de la gestió del territori i als principis bàsics de l'urbanisme i eines per la cerca de patrimoni per a la detecció d'una oportunitat per impulsar una nova cooperativa d'habitatge en col·laboració.

Promou i finança:
6% ACCIONS SOCIALS

Amb el suport de:

Sessió on-line amb la participació de 17 persones, per a fer una introducció al marc legal de la gestió del territori i els principis bàsics de l'urbanisme com la classificació i qualificació del sòl i els diferents sistemes de planejament. Es van donar eines per la cerca de patrimoni per a la detecció d'una oportunitat, la cerca d'informació als registres urbanístics, catastre i la valoració de l'aprofitament. Es va aprofundir i donar a conèixer de manera introductòria els documents de la Llei del sòl i principis bàsics de l'urbanisme, la classificació i qualificació del sòl, i com fer el primer anàlisi de patrimoni. La sessió va acabar amb un exemple de cerca (plantejament, cadastre, nota simple...) i una dinàmica de motivació per fer safaris immobiliaris!

4.4. Tallers de sensibilització o dinamització adreçats a professionals que de manera estratègica s'agrupen per prestar serveis conjuntament

10 de maig: Jornada Nous models de Convivència en l'Habitatge Cooperatiu: Taula rodona sobre oportunitats a nivell normatiu per l'extensió de nous models d'habitatge

L'activitat va anar dirigida a personal tècnic d'administracions i equips d'arquitectura. Està en marcada dintre de la Jornada Habitatge Cooperatiu: Nous Models de Convivència que es va organitzar amb l'objectiu de compartir projectes desenvolupats els darrers anys a altres països i conèixer de més aprop experiències innovadores que actualment esdevenen nous referents a tenir en compte. Perquè allò que no esconeix, difícilment es pot pensar o replicar.

La taula rodona en concret es va enfocar des de l'òptica de les polítiques públiques i les entitats i cooperatives

que impulsen aquests nous models i en l'oportunitat que poden esdevenir. Va tenir lloc de forma presencial a l'espai Francesca Bonnemaison i també es va oferir en temps real. Es va incloure traducció simultània de l'alemany al català.

La primera part va constar de dues ponències internacionals que van servir com a referents i inspiració de cara reflexionar la implementació de nous models al context català. També per conèixer de primera mà alguns dels més de 60 projectes cooperatius a Alemanya, Suïssa i Àustria que incorporen nous models de convivència.

JORNADA
HABITATGE COOPERATIU:
NOUS MODELS DE CONVIVÈNCIA
Oportunitats a nivell normatiu per l'extensió de nous models d'habitatge

TAULA RODONA
10/05
ESPAI FRANCESCA BONNEMAISON
10:30 - 13:30

Ponències internacionals
Michael Prytula
Professor i investigador del model clúster a la Universitat de Ciències Aplicades de Postdam.
Monika Saxer
Membre del comitè de la cooperativa Kalkbreite de Zúric que té més de 1.500 sòcies.

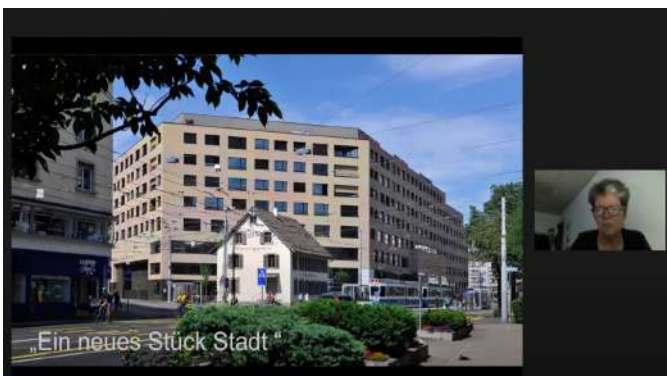
Oportunitats, límits i reptes en el context català
Moderació per Zaida Muxí - ETSAB - UPC
Marta Ibars - Agència de l'Habitatge de Catalunya
Josep M. Borrell Bru - IMPSOL
Ivan Gallardo - Ajuntament de Barcelona
David H. Falagán - Universitat Politècnica de Catalunya
Pol Massoni - LACOL Arquitectura Cooperativa

Organitza:
LACOL
arquitectura cooperativa

Impulsa i Finança:
coòpolis
e/s economia social

Col·labora:
MODER
GOETHE INSTITUT
Diputació de Barcelona
Universitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Treball

A partir de les experiències internacionals, es va realitzar una taula rodona local participada per persones de les administracions públiques catalanes, de l'àmbit de la recerca i la investigació i de l'àmbit de l'habitatge cooperatiu per reflexionar conjuntament sobre la implementació d'aquests models a Catalunya. Es van debatre les oportunitats, límits i reptes que tenen aquests nous models de convivència en el context català.

La taula rodona va permetre aprendre d'experiències internacionals i reflexionar conjuntament sobre el sentit i l'interès d'implementar nous models de convivència en el nostre territori i context actual, definint les oportunitats, límits i reptes que implica.

S'espera donar continuïtat a la Jornada amb la creació de material divulgatiu recollint les reflexions més importants que es van tractar durant tot el dia i amb noves sessions divulgatives per a un públic més general de cara a l'annualitat 2.

15 de juny: Formació sobre comptadors únics elèctrics en l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús

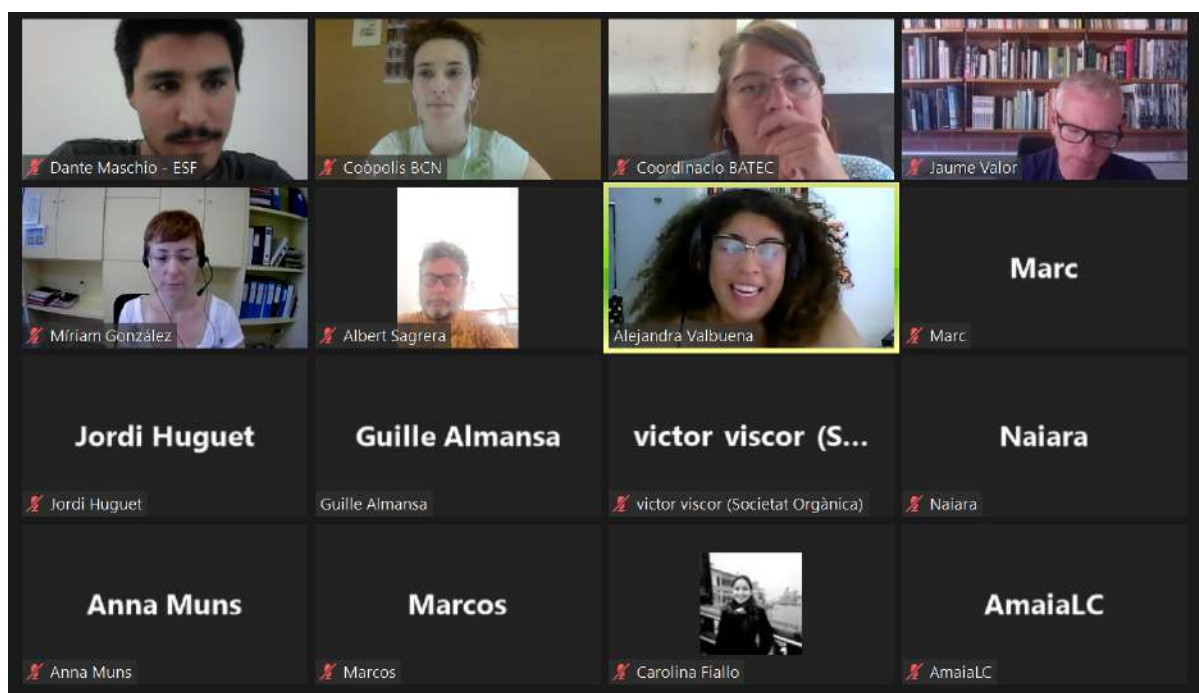
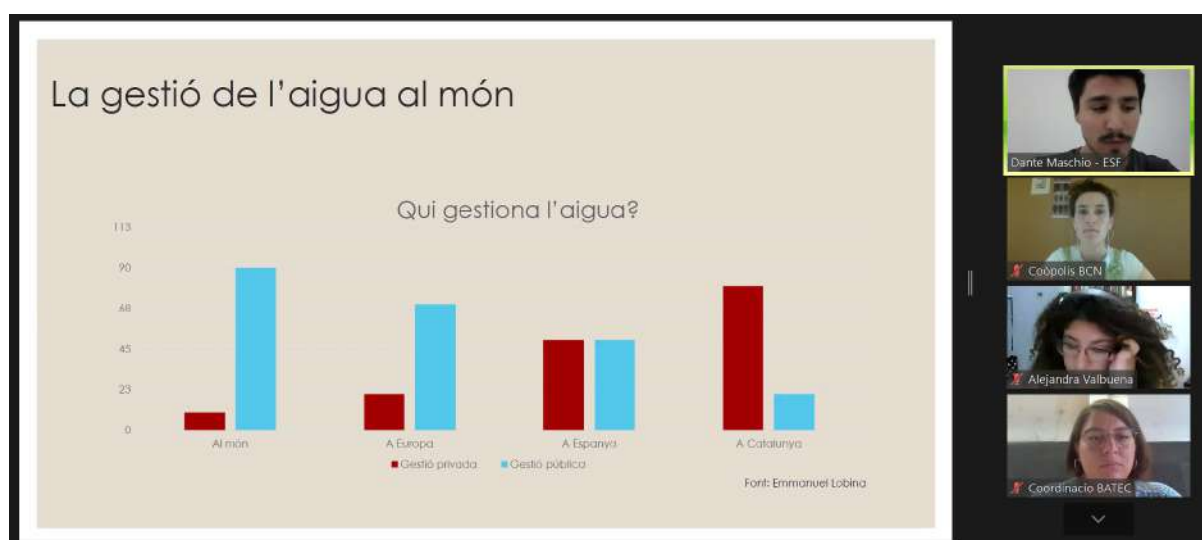

Sessió presencial amb la participació de més de 15 persones, on es van compartir diferents experiències a partir d'una mirada tècnica, en casos ja executats i en d'altres en fase de projecte de comptadors elèctrics col·lectius. Es van parlar sobre les dificultats que ens estem trobant tècnicament, els riscos i línies vermelles, i es va convidar a pensar en línies de treball i futurs passos per seguir consolidant comptadors únics en projectes d'habitatge col·lectiu cooperatiu. Com a ponents van participar:

- Iñaki Alonso, Arquitecte de la Cooperativa d'habitatges Entrepatisos, a Madrid (via online)
- Albert Ventura, tècnic de projectes a Sostre Civic SCCL
- David Guàrdia, coordinador de projectes de Sostre Civic SCCL
- Juan Bosco, tècnic gestor de l'obra de la Cooperativa d'habitatges La Raval, a Manresa. Fase en obra.
- Alexandre Ramon, gestor energètic de la Cooperativa d'habitatges La Chalmeta, a Barcelona. Geeni SCCL. Fase executat.

14 de juliol: Cicle "De les comunitats energètiques a les comunitats de recursos". Sessió 2: Comunitats de Hídriques

La sessió sobre Comunitats Hídriques es va centrar en posar en valor les potencialitats de l'aigua com a recurs compartit, i com es pot impulsar des les comunitats una gestió més democràtica de tot el cicle de l'aigua (aprovisionament, aigües grises, etc.). Es va posar com a exemple el projecte de la Comunitat Hídrica de Sants, de mà de les seves impulsores, qui eren el Dante Maschio, d'Enginyeria Sense Fronteres, com també l'Alejandra Valbuena, de l'Impuls Cooperatiu de Sants, per parlar de les oportunitats i reptes que pot oferir. Es va obrir un espai de diàleg i d'intercanvi amb les participants, que eren 18 connectades en línia.

forma part d'aquesta Cooperativa d'habitatge de Vallirana on repliquen bones pràctiques en aquest àmbit.

cercle transició ecosocial

Inscripció: bcn.coop/formacio

Formació online
De 11.00 a 12.30h

CICLE
JULIOL-SETEMBRE—22
DE LES COMUNITATS
ENERGÈTIQUES A LES
COMUNITATS DE
RECURSOS

Sessions juliol:

- 07/07: Comunitats de Recursos
- 14/07: Comunitats Hídriques
- 21/07: Comunitats de Mobilitat Sostenible
- 28/07: Comunitats de Residus

Promou i finança: **e/s economia social**

Amb el suport de: **Generalitat de Catalunya Departament d'Empreses i Treball**

Compostatge Comunitari a BCN

Compostatge comunitari a Barcelona

- Escolar: escoles amb horta i compostadors
- Horts urbans: horts per a gent gran amb compostadors d'ús parcel·lari
- Estratègia Residu Zero:
 - Compostatge Comunitari Municipal: hi pot participar qui vulgui, obert 24/7, normalment gestionat per una entitat del territori.

Participants in the video call: Coòpolis BCN, Coòpolis BCN - Aina, Gaia - Coordinació BATEC, Laura Tey, Coòpolis BCN - Aina, Coòpolis BCN, Laura Tey (Can Pujades), Jaume Valor, Javier Kala, Gaia - Coordinació BATEC.

5 d'octubre: Sessió Mecanismes per impulsar projectes d'habitatge cooperatiu des dels Ajuntaments

Sessió dirigida a tècnics d'habitatge d'ajuntaments per explicar els criteris per desenvolupar concursos de sòl públic i mesures de suport en sòl privat destinades a projectes d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús.

L'objectiu de la sessió va ser poder incidir en la política pública municipal per impulsar l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús arreu del territori català.

A Catalunya hi ha algunes experiències de concursos de sòl públic que poden ajudar a extreure'n aprenentatges i errors amb la finalitat de millorar les polítiques públiques que duguin a terme els ajuntaments.

Hi va donar suport GHS i la Diputació de Barcelona que van ajudar en la difusió de la sessió entre tècnics d'ajuntaments i fer la introducció i cloenda de la sessió. Per una altra banda, van explicar la seva experiència els Ajuntaments de Manresa i Valls on hi ha projectes en promoció d'habitatge cooperatiu.

En total van assistir a la sessió en línia més de 12 ajuntaments diferents i es va valorar com a útil i informativa.

4.5. Reptes de futur

Habitatge

Models de convivència

- Es posa de relleu la necessitat d'un canvi de les normatives relatives a l'edificabilitat a la planificació i desenvolupament urbanístic i a la promoció d'habitatges d'HPO. que vagi en la direcció de permetre l'entrada de nous models de convivència que surtin de la norma establerta que no té en compte les necessitats actuals de les persones.
- Hi ha diversos exemples a nivell internacional que ens mostren com fer-ho possible i existeixen propostes concretes plantejades des del sector perquè l'administració pública avanci en aquesta direcció.
- Donar a conèixer alternatives que ofereix el sector per a un envelliment actiu, anomenada "habitatge cooperatiu sènior", com alternativa cooperativa i de l'ESS a les residències de gent gran públiques i privades. Empoderant grups, acompanyant a la seva creació i fer incidència específica per encabir-ho a normativa vigent.

Assequibilitat i inclusivitat del model:

- L'assequibilitat econòmica dels projectes continua sent el repte principal. Encara hi ha moltes capes de la població que, per motius econòmics, no poden accedir al model. O per la manca de capacitat d'estalvi o per la inestabilitat econòmica en la capacitat adquisitiva de les famílies. Per aquest motiu són positius els espais de trobada conjunts amb la resta del moviment per l'habitatge i les eines com el FONS proposades des del sector.
- La inclusivitat de certs col·lectiu continua plantejant-se amb dificultats en alguns aspectes. Pel que fa al col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual ja hem explicat els reptes que es plantegen al punt anterior.

Política pública:

- La planificació i desenvolupament de polítiques públiques que donin suport i facilitin l'accés al sòl, tant públic com privat és una de les necessitats fonamentals per fer que el model d'habitatge cooperatiu s'estengui arreu del territori i representi una via alternativa als models convencionals d'accés a l'habitatge.
- L'interès públic del model encara no és compartit per la totalitat de les administracions i en la majoria dels casos el personal tècnic no té les eines ni els recursos suficients per tirar endavant les polítiques plantejades.
- Les dificultats tècniques existents pel que fa als reptes comuns vinculats a les necessitats energètiques dels projectes continuen presents. La normativa actual no està pensada per fer front a aquests reptes des de eines i respostes col·lectives.

Energia

- La falta d'una regulació clara, així com l'articulació de l'ESS per proveir de serveis a les comunitats energètiques ha contribuït a la necessària organització sectorial per fer front a reptes comuns des de solucions col·lectives, que han posicionat el cooperativisme de consum com a opció hegemònica per impulsar comunitats energètiques a Catalunya. La robustesa d'aquesta figura, juntament amb l'acompanyament ofert pels ateneus cooperatius, i l'acompanyament econòmic d'entitats com Coop57

ha possibilitat l'enfortiment de les cooperatives de consum com a comunitats energètiques.

- Superar les barreres vinculades a l'impuls de comunitats energètiques a la ciutat, sobretot pel que fa a normatives d'urbanismes i accés i ús als terrats.
- La complexitat d'organitzar ciutats densament poblades en comunitats que gestionin col·lectivament els serveis bàsics (de les comunitats energètiques a les comunitats de recursos)
- La falta de normativa i voluntat per promoure el reaprofitament d'aigües a les grans ciutats, per reduir-ne l'ús, una necessitat en escenaris de col·lapse o emergència climàtica.
- Superar normatives de ciutat que no permeten gestionar de manera col·lectiva i local les restes de poda vegetal, facilitant la construcció de comunitats per gestionar aquest servei.

05

SERVEI D'ACOMPANYAMENT PER A LA
CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ DE COOPERATIVA I
PROJECTES DE L'ESS

05. SERVEI D'ACOMPANYAMENT PER A LA CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ DE COOPERATIVA I PROJECTES DE L'ESS

5.1. Introducció

Com a Cercle de Transició Ecosocial s'han s'han acompanyat nous projectes en la creació de cooperatives d'habitatge o comunitats energètiques, com estratègia per cooperativitzar els diferents aspectes quotidians de la vida, i promoure una transició ecosocial justa. En aquest sentit, s'han acompanyat més projectes que els que es plantejava inicialment, i també s'han superat les hores dedicades als acompanyaments, pel que comporta una aportació important per part de les entitats. A nivell de creació de cooperatives totes es troben en fase inicial, i amb moltes es preveu poder seguir acompanyant-les en les seves futures passes cap a la constitució i consolidació.

5.2. Accions concretes

Projectes i acompanyaments

En el marc d'aquesta primera anualitat s'han acompanyat 11 projectes, la gran majoria en fase de creació. Per aquesta raó no s'han constituït noves cooperatives. L'impuls a la creació de comunitats energètiques ha contribuït a la inserció de 8 noves treballadores entre cooperatives proveïdores de serveis a les comunitats.

Projecte	Sector	Descripció	Estat	Territori	Participants
La Torreta	Habitatge	Projecte de cooperativa de consumidors i d'usuàries d'habitatge en model de cessió d'ús d'Igualada que proposen construir o rehabilitar habitatges HPO a través de patrimoni públic o privat..	En procés de constitució	Igualada	
Associació Melrose	Habitatge	Projecte que vol aportar innovació en l'àmbit de l'habitatge i la vida independent de les persones amb discapacitat intel·lectual, apostant per l'autonomia personal enfront de la institucionalització. Han iniciat el procés de constitució de la cooperativa. (projecte de transformació d'associació a cooperativa)	En procés de constitució	Barcelona	
Associació Cohabitatge Baix Montseny	Habitatge	Projecte d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús que planteja un model de convivència comunitari, sostenible i respectuós amb l'entorn en el que s'ubica. Estan iniciant la constitució de la cooperativa.	En procés de constitució	Sant Celoni	

Habitatge Cooperatiu Barberà	Habitatge	Grup d'amistats sorgit per la motivació d'anar a viure en convivència, sorgit a finals de 2021, i que ha realitzat durant el 2022 un procés per a la seva consolidació	En procés de constitució	Barberà del Vallès	
La Corrala	Habitatge	Grup que proposa desenvolupar un projecte d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús al Barri del PobleSec. El projecte pretén garantir el dret a l'habitatge digne i accessible al barri, un barri amb una forta vulnerabilitat. En aquests moments el projecte està treballant per detectar un solar públic o privat i poder aconseguir-ne el domini i així poder materialitzar el seu projecte.	En procés de constitució	Poble Sec (Barcelona)	
L'eixida	Habitatge	Grup que proposa desenvolupar un projecte d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Barcelona ciutat. En l'octubre de 2020 ens vam conèixer en un taller de creació de grups de Sostre Cívic i, després d'unes quantes trobades, ens vam constituir en grup llavor el gener de 2021.	En procés de constitució	Barcelona	
Comunitat Energètica de La Bordeta	Energia	Projecte de comunitat energètica local al barri de La Bordeta (Sants-Montjuïc), en el	Constituïda	Barcelona (Sants-Montjuïc)	8 persones implicades

		que s'impliquen diferents actors del barri per crear un sistema d'autoconsum compartit. També es fa l'acompanyament en la transició de la seva forma jurídica cap a la fórmula cooperativa.			
CEL La Llacuna	Energia	Projecte en construcció per l'impuls d'una comunitat energètica local la localitat de La Llacuna (Anoia).	En procés de debat/ reflexió	La Llacuna	6 persones implicades
Comunitat Energètica Bon Pastor	Energia	Projecte en construcció per l'impuls d'una comunitat energètica local al barri del Bon Pastor (Sant Andreu).	En procés de debat/ reflexió	Barcelona (Sant Andreu)	3 persones implicades
Comunitat Energètica Roquetes	Energia	Projecte en construcció per l'impuls d'una comunitat energètica local al barri de Roquetes (Nou Barris).	En procés de debat/ reflexió	Barcelona (Nou Barris)	6 persones implicades
Barri Futur	Energia	Projecte en construcció per l'impuls d'una comunitat energètica local la localitat de Terrassa (Vallès Occidental).	En procés de debat/ reflexió	Terrassa	2 persones implicades

Accions de sensibilització o dinamització

12 d'abril 2022: Trobada catalana i estatal de grups d'habitatge cooperatiu a Barcelona

Reunió de coordinació estatal del grup de treball d'habitatge de REAS, Red de Redes de l'ESS a l'estat espanyol, de la qual la XES en forma part. La trobada va tenir lloc a l'edifici d'habitatge de cooperatiu de La Balma, al barri del Poblenou de Barcelona.

Al llarg del dissabte es van donar resposta als objectius de la reunió, avançant en aspectes com el coneixement dels avenços que s'han produït en territoris com el valencià, el canari, el balear, el basc o el català. També es va parlar de les novetats normatives entre les quals es troba la recent Circular de la Comunitat de Madrid reconeixent els habitatges col·laboratius sènior en règim de cessió d'ús, normativa que valorem críticament. Es van abordar diversos punts relacionats amb l'organització interna, com els criteris d'admissió al grup de treball REAS-Habitatge en cessió d'ús i la formació d'un grup de treball jurídic. Quant a la comunicació, es va destacar que s'està millorant l'accessibilitat a la pàgina web i fent més senzilla i comprensible la visibilització del model d'habitatge que promovem des de REAS. Un altre dels punts del dia va ser el debat al voltant d'organitzar una trobada estatal a la tardor de l'any 2022 a Barcelona, i les possibles vies de finançament per a dur-lo a terme.

Quant a la relació amb administracions públiques, es vol avançar en l'estratègia per a la sensibilització d'aquestes a favor d'aquest model de convivència. També es va parlar dels aspectes en els quals caldria incidir en la Llei d'Habitatges que

està en tràmit parlamentari, així com per a la Llei Estatal de Cooperatives, la reforma de les quals ja s'ha anunciat.

En definitiva, una jornada que va donar molt de si i que consolida al grup de treball de REAS – Habitatge en Cessió d'ús.

10 de maig 2022: Jornada Nous models de Convivència en l'Habitatge Cooperatiu: Sessió Com és la vida en clúster?

L'objectiu de la sessió va ser compartir la dimensió habitacional dels nous models de convivència de l'habitatge cooperatiu i sensibilitzar sobre l'existència d'aquests com a alternativa als models d'habitatge convencional. Es van presentar 4 experiències internacionals per part de persones que conviu en clústers de projectes cooperatius, per tal de poder aproximar-nos a l'àmbit convivencial de les mateixes usuàries i entrar en el funcionament, gestió i quotidianitat en la convivència. La sessió va ser doblada de forma simultànea al català per part d'Olistis.

Projectes que hi van intervenir:

- StadtErle, Basel
- Kalkbreite, Zurich
- Spreefeld, Berlin
- Ecoquartier Jonction (La Codha), Ginebra

Va tancar la jornada el projecte cooperatiu local Sotrac, actualment en procés de promoció i que incorpora algunes de les estratègies compartides.

La jornada va tenir molt d'èxit amb més de 100 persones inscrites. El contingut de la sessió està disponible a YouTube on acumula 80 reproduccions.

14 d'octubre 2022: Jornada Pensem el nou Observatori de l'Energia.

Aquesta sessió és la primera de les jornades titulades "Pensem el nou observatori de l'Energia" enfocades a generar un espai de debat amb diferents actors del sector que treballen per la transició energètica, en les que es buscava compartir punts en comú sobre la necessitat d'un Observatori de l'Energia. En aquesta jornada van participar

22 persones presencialment.

L'obertura de l'acte va ser a càrrec de l'Albert Sagrera, president de Batec. La primera part de la sessió va estar dedicada a recollir aspectes rellevants d'experiències inspiradores convidades, de manera col·lectiva, participada i dinamitzada, on es van exposar les iniciatives de l'Observatori de l'Aigua de Terrassa, l'Observatori del Deute de la Globalització, i la Fundación Cívica.

- Experiències inspiradores convidades
 - Aigua: Isabel Palomera (MAPID) i Beatriz Escribano (OAT)
 - Energia: Josep Nualart (ODG)
 - Periodisme, Incidència i Tecnologia: David Cabo (CIVIO)

La segona part de la sessió va estar dinamitzada per Vector5, on es va fer la recollida de les idees sorgides de les exposicions de les iniciatives.

- Espai de treball conjunt:

5.3. Reptes de futur

Habitatge

- Donar a conèixer i referenciar Coòpolis com a espai on adreçar-se per impulsar un grup o projecte d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Barcelona, més enllà de les formacions i sessions ofertades.
- Oferir formacions específiques sobre com mobilitzar sòl privat i les eines disponibles per trobar oportunitats patrimonials o quin suport pot donar l'administració.
- Més enllà de poder oferir suport a projectes en fase inicial, poder ofertar càpsules formatives per a projectes en actual fase de promoció a Barcelona, sobre aspectes concrets de la promoció o per consolidar la convivència i les cures dels grups.
- Vincular els grups des de bon començament amb els valors i principis de la sectorial d'habitatge de la XES, i adreçar-los a organitzar-se com a sector i participar de les diferents sessions i comissions.

Models de convivència

- Es posa de relleu la manca de diversitat de models de convivència existents al nostre territori i la necessitat de visibilitzar experiències internacionals que donin lloc a altres mirades. És necessari obrir nous

horitzons en els que tinguin cabuda altres formes de viure i conviure perquè els grups tinguin eines alhora d'abordar les necessitats individuals i col·lectives dels grups.

Energia

- Donar a conèixer i referenciar Coòpolis com a espai on adreçar-se per impulsar un grup o projecte de comunitat energètica local
- Oferir espais de reflexió col·lectiva per a l'articulació sectorial i la millora d'incidència i participació del sector cooperatiu en la transició energètica a la ciutat.
- Més enllà d'oferir acompanyament comunitari, en tots els aspectes de les comunitats energètiques, facilitar l'accés als estudis tècnics, tràmits i formalització de la creació de la cooperativa.
- Desenvolupar material propi per a la formació i creació de comunitats energètiques
- Facilitar la constitució de comunitats energètiques així com el seu inici d'operacions, fet que ha d'implicar també generació directa d'ocupació per a la figura del gestor energètic de la comunitat.
- Donar resposta al repte territorial, en coordinació amb la resta d'ateneus, per dotar les comunitats energètiques de totes les eines que necessiten, més enllà de la creació de la cooperativa.

06

SERVEI DE FACILITACIÓ DE LA
INTERCOOPERACIÓ, TREBALL EN XARXA I
DINAMITZACIÓ TERRITORIAL

06. SERVEI DE FACILITACIÓ DE LA INTERCOOPERACIÓ, TREBALL EN XARXA I DINAMITZACIÓ TERRITORIAL

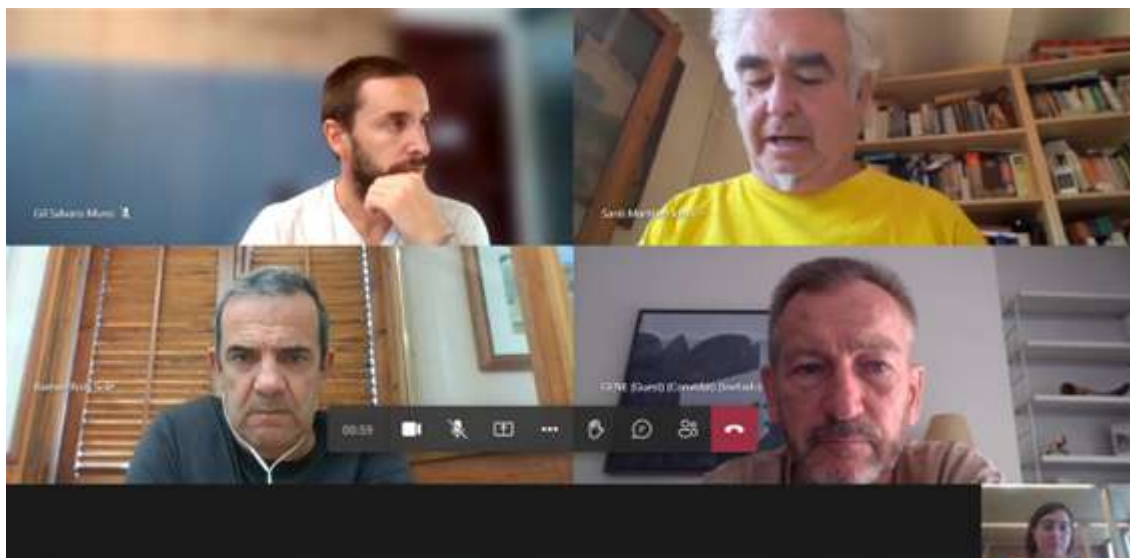
6.1. Introducció

En aquest servei ha tingut un pes més important la línia d'energia, en coordinació amb la resta d'iniciatives i territoris. Mentre que per habitatge encara falten figures com La Dinamo o Sostre Cívic al territori, pel que la dinamització territorial l'articulen les mateixes entitats en col·laboració amb entitats i administracions locals.

6.2. Accions d'intercooperació

Procés d'incidència sectorial - REUNIONS - Document marc/proposta-Cooperatives com a comunitats energètiques - CE IMPLEMENTA

En el marc de l'execució dels projectes CE implementa (primera convocatòria) gestionades per l'IDAE i el Ministeri de Transició Ecològica, les entitats líders i acompanyants dels projectes a Catalunya ens hem organitzat per donar resposta col·lectiva a les problemàtiques causades per la manca de legislació, regulació i esquemes de suport a aquestes noves figures. Aquest espai de coordinació a nivell català ha donat pas a un espai de coordinació estatal (amb menys forces i periodicitat de trobada) però amb algunes problemàtiques compartides. En el marc català, aquest espai ha suposat un espai més per estendre el model hegemònic de comunitat energètica a Catalunya, el de les cooperatives de consum. Moltes comunitats energètiques es van presentar a la convocatòria en forma d'associació, SL o fundació, i es troben avui dia en trànsit cap a la forma cooperativa, per l'articulació de resposta de mecanismes de suport i serveis que reben aquestes figures al nostre territori.

6.3. Intercooperació dins de la XAC

Reunions Xac

Des d'energia, Batec ha estat participant durant aquesta primera anualitat del ETT de Comunitats Energètiques impulsat per la XAC. Un grup de treball adreçat a compartir casos, estratègies i construir propostes robustes i collectives. En aquest sentit i sota aquest paraigües hi ha hagut 4 reunions, que combinen trobades formatives (amb formadores internes o externes) amb una part més d'intercanvi i estratègia. S'han tractat temes d'estatuts i constitució, finançament, formació genèrica sobre CE's, entre d'altres. Per altra banda aquesta articulació ha ajudat a enfortir el model cooperatiu, a poder donar resposta des dels territoris on les comunitats ja es comencen a mobilitzar per construir alternatives a l'oligopoli, a través d'alternatives en el marc de l'ESS.

07

CONCLUSIONS

07. CONCLUSIONS

Transició energètica

- L'impuls a l'articulació de les comunitats energètiques, tant a Barcelona com a arreu del territori català, sota forma cooperativa és un èxit de model. Cal seguir enfortir tots els serveis necessaris per crear, operar i mantenir aquestes noves estructures.
- En aquest sentit, s'ha treballat també de la mà de la federació de cooperatives de treball per a la consolidació d'una base de dades actualitzada i amb informació completa sobre les cooperatives del sector, per mirar de donar resposta a la creixent demanda, per activitat i territoris.
- És especialment important la intercooperació entre entitats que ofereixen serveis tècnics energètics, però també legals, financers, o d'acompanyament a comunitats.
- Les cooperatives d'habitatge juguen un rol fonamental en l'impuls de comunitats energètiques en el seus entorns.
- Les comunaltats urbanes es presenten com agents dinamitzadors de territoris que ja han expressat interès (i s'han mobilitzat) per articular comunitats energètiques locals.
- L'energia ha de ser un dels vectors clau que ajudi a articular la resta de sectors en la transició de comunitats més resilients i sostenibles. Incloure eixos com els residus, la mobilitat, les cures o l'aigua, són passes a tenir presents des del disseny per facilitar la seva escalabilitat.
- L'enfortiment a la intercooperació per poder donar resposta a reptes i projectes cada cop més complexos, pel que fa a l'escala i la dimensió. BATEC dona, en part, resposta a aquest repte que requereix d'una col·laboració cada cop més estreta i robusta.
- Segueix essent un repte enfortir relacions i desenvolupar plans de treballs conjunts amb: administracions (especialment locals, com amb el Districte o Barcelona+Sostenible), entitats representatives (la federació, la confederació) o col·legis i gremis.

Habitatge

- Es considera molt interessant poder seguir mapejant i fent diagnosi de la situació i evolució del sector, així com d'eines i mecanismes que permetin abordar l'assequibilitat i la inclusivitat del model, com dos grans objectius a assolir.
- Organització de jornades de reflexió i apoderament en àmbits concrets, a través de l'aprenentatge d'altres experiències locals o internacionals, per poder traslladar al nostre context polítiques públiques, eines o mecanismes.
- Apostar per una acció articulada amb l'àmbit de transició ecosocial cara potenciar les comunitats energètiques locals, vinculades als projectes d'habitatge cooperatiu.
- Ens sembla interessant poder plantejar que part dels acompanyaments (algunes sessions concretes) puguin ser compartides entre diversos projectes, ja que són molt específiques en temàtica, però a la vegada poden ser útils per qualsevol projecte en promoció. Això permetria poder oferir sessions qualitatives específiques que se'n pugui beneficiar més d'un projecte, i en tot cas posteriorment fer algunes sessions ja amb cadascun dels projectes acompanyats. A l'inici d'aquest curs vam proposar una idea en aquesta línia (pensada pels 5 projectes adjudicats pel conveni de l'Ajuntament de Barcelona), que finalment no es va poder implementar. En tot cas, mantenim la idea que podria ser interessant investigar-ho.
- a futur, també ens semblaria interessant que no tots els acompanyaments es dirigeixin a projectes en fase inicial, pel comentat anteriorment, sinó poder oferir càpsules concretes a projectes en promoció de qüestions no integrades en el propi procés de promoció. Això permetria que projectes que ja són viables i que estan en curs, puguin aprofundir en qüestions concretes. Això entenem que tindria especial sentit si es pogués incorporar el punt anterior, en què algunes sessions poguessin ser compartides per diversos projectes.

Promou:

Amb el finançament de:

Promou i finança:

e/s **economia
social**

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Treball